

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS PAŽANGOS DEPARTAMENTO
KAIMO REIKALŲ IR DARNIOS PLĖTROS SKYRIUS**

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS ĮSIGIJIMO
ĮSTATYMO NR. IX-1314 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (NR. 15-0389-02-I(6))
(TAIS NR. 17-202(2))**

PAŽYMA

2017-01-25 Nr. NV-261

Vilnius

Projekto rengėjas: Žemės ūkio ministerija

Projekto tikslas:

Patikslinti įstatymo nuostatas pagal Europos Komisijos pateiktą pagrįstą nuomonę, kad nustatyti kvalifikaciniai reikalavimai žemės įgijėjui pažeidė sutartinius įsipareigojimus, ir **nutraukti Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūrą prieš Lietuvą Nr. 2015/2021.**

Dabartinė situacija:

- Europos Komisija 2015 m. kovo 26 d. **pradėjo pažeidimo procedūrą** prieš Lietuvą (Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūros Nr. 2015/2021), kad Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nustatyti **kvalifikaciniai reikalavimai žemės įgijėjui** (profesinis pasirengimas, registruotas ūkininko ūkis, juridiniams asmenims privalomas 50 procentų pajamų iš žemės ūkio veiklos turėjimas) **prieštarauja laisvo kapitalo judėjimo ir įsisteigimo laisvės principams** pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 49 ir 63 straipsnius.
- Lietuvos Respublikos argumentai netenkino Europos Komisijos (buvo pateiktas Vyriausybėje nesvarstytas įstatymo pakeitimo projektas) ir ji **2016 m. gegužės 26 d. pateikė pagrįstą nuomonę**, kurioje įvardijo pažeidimus, kad Lietuva nepanaikinusį nustatytų kvalifikacinių reikalavimų žemės įgijėjui pažeidė sutartinius įsipareigojimus.

Projekto esmė:

- Įstatymo projektu siūloma:
 - **atsisakyti kvalifikacinių reikalavimų** (3 metų žemės ūkio veiklos vykdymo, žemės ūkio naudmenų ir pasėlių deklaravimo, registruoto ūkininko ūkio, žemės ūkio išsimokslinimo diplomo, 50 proc. pajamų iš žemės ūkio veiklos ir ekonominio gyvybingumo) **fiziniam ir juridiniam asmeniui, kai šie žemės ūkio paskirties žemę perka ne pirmumo teise;**
 - **sumažinti kvalifikacinių reikalavimų skaičių asmenims, perkantiems privačią žemės ūkio paskirties žemę pirmumo teise.** Fiziniam asmeniui siūloma nustatyti vieną papildomą reikalavimą – ūkininko ūkio registravimą, o juridiniam asmeniui – 50 proc. pajamų iš žemės ūkio veiklos reikalavimą;
 - **perskaičiuoti į eurus** (nuo 1448 iki 2896 eurų) **skiriamą baudą už juridinių asmenų priimtą pareigą, įsigytą žemės sklypo naudoti žemės ūkio veiklai, nevykdymą;**
 - **netaikyti žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo apribojimų sudarant žemės konsolidacijos sutartis;**
 - **netaikyti 500 ha. didžiausio galimo įsigyti nuosavybės teise žemės ūkio paskirties žemės ploto Lietuvos teritorijoje apribojimo sudarant jau turimos žemės sklypų perleidimo sandorius tarp susijusių asmenų, kai bendras susijusių asmenų įgytos**

žemės plotas nepadidėja ir kiekvieno iš susijusių asmenų žemės plotas netampa didesnis nei 500 ha.

- Nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2016 m. gruodžio 31 d. **pateikta 64 622 pranešimai** dėl žemės ūkio paskirties žemės pardavimo.
- Tik **2 užsieniečiai**, nesantys Lietuvos piliečių sutuoktiniai, **kreipėsi dėl leidimo įsigyti žemės ūkio paskirties žemę.**

Derinimas:

- Įstatymo projektas Vyriausybei teiktas 2016 m. birželio 6 d. buvo suderintas su Finansų ministerija, Ūkio ministerija, Konkurencijos taryba, Europos teisės departamentu, Nacionaline žemės tarnyba ir Lietuvos notarų rūmais.
- Projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabas.
- Teisingumo ministerijos nauji pasiūlymai, kurie buvo gauti po 2017-01-18 Vyriausybės pasitarimo ir nederinti su kitomis institucijomis, nevertinti.

Dalykinio vertinimo išvada:

- Nepritarus projektui, Europos Komisija turi teisę kreiptis į Europos Teisingumo teisumą, kuris gali **Lietuvai skirti vienkartinės, periodinės arba abi baudas**. Minimali vienkartinė bauda Lietuvai šiuo metu yra **644 tūkst. Eur**.
- Siūloma svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje.

Kaimo reikalų ir darnios plėtros skyriaus patarėjas

A. Zulonas

Arvidas Zulonas, tel. 8 706 63 722, el. p. arvidas.zulonas@lr.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2017-01-25 Nr. 2D-258 (12.153)

I _____ Nr. _____

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO

Teikiamas po 2017 m. sausio 18 d. Vyriausybės pasitarimo pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento ir Teisingumo ministerijos pastabas patikslintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pakeitimo įstatymo projektas.

Gautos pastabos dėl siūlomų nuostatų buvo įvertintos ir atitinkamai patikslintas įstatymo projektas arba /ir jo aiškinamasis raštas (šiandien jau galiojančių nuostatų tikslai ir pagrindumas buvo teikti, kai buvo siūloma priimti šiuo metu galiojančias nuostatas).

Siūloma prašyti Seimo įstatymo projektą svarstyti ypatingos skubos tvarka, kadangi Europos Komisija 2015 m. kovo 26 d. yra pradėjusi Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūrą Nr. 2015/2021 dėl Lietuvos nacionalinėje teisėje nustatytų kvalifikacinių reikalavimų privačios žemės ūkio paskirties žemės įgijėjams. Pasiūlytomis nuostatomis siekiama išspręsti klausimą dėl pažeidimo procedūros nutraukimo Lietuvos atžvilgiu, išvengiant teisinių ir finansinių pasekmių bei užtikrinant suderinamumą su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo nuostatomis.

Taip pat šiame įstatymo projekte teikiami tik tie praktikoje iškilusias problemas sprendžiantys pasiūlymai, kurie buvo suderinti su suinteresuotomis institucijomis ir dėl kurių gautos 4 Teisingumo ministerijos išvados (2015 m. liepos 17 d. išvada Nr. (1.6.)2T977, 2015 lapkričio 11 d. išvada Nr. (1.6.)2T-1478, 2016 m. vasario 22 d. išvada Nr. (1.6.)2T-184, 2016 m. liepos 1 d. išvada Nr. (1.6.)2T-821). Dėl šios priežasties po Vyriausybės pasitarimo gauti nauji Teisingumo ministerijos pasiūlymai šiuo įstatymo projektu nėra teikiami.

Dėl siūlomų nuostatų įsigaliojimo siūloma nustatyti vieną datą, atsižvelgiant į tai, kad visos siūlomos nuostatos numato palankesnę teisinę reguliavimą (pirmumo teisės atveju ūkio subjektams

siūloma iš šiandien galiojančių kvalifikacinių reikalavimų palikti po vieną). Kadangi priėmus siūlomas nuostatas, bus būtina parengti įgyvendinamuosius teisės aktus, siūloma įsigaliojimo datą nukelti į 2017 m. gegužės 1 d.

PRIDEDAMA:

1. Įstatymo projektas, 11 lapų.
2. Nutarimo projektas, 1 lapas.
3. Įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 7 lapai.
4. Antikorupcinio vertinimo pažyma, 4 lapai.

Ministras

Bronius Markauskas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL PATOBULINTO LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS
ĮSIGIJIMO ĮSTATYMO NR. IX-1314 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI**

2017 m. d. Nr.

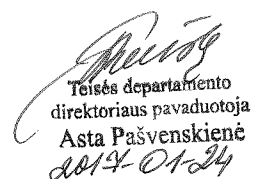
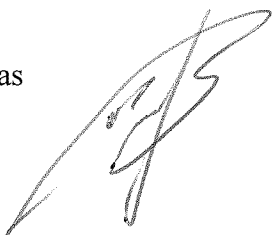
Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti patobulintam Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pakeitimo įstatymo projektui ir pateikti jį Lietuvos Respublikos Seimui.
2. Atsižvelgiant į tai, kad šis įstatymo projektas parengtas siekiant nutraukti 2015 m. kovo 26 d. Europos Komisijos pradėtą Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūrą Nr. 2015/2021 dėl Lietuvos Respublikos teisės aktų, reguliuojančių privačios žemės ūkio paskirties žemės įsigijimą, nesuderinamumo su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 49 ir 63 straipsniais, prašyti Lietuvos Respublikos Seimą svarstyti šį įstatymo projektą ypatingos skubos tvarka.
3. Įgalioti žemės ūkio ministrą Bronių Markauską, o jam negalint dalyvauti – žemės ūkio viceministrą Artūrą Bogdanovą, atstovauti Lietuvos Respublikos Vyriausybei, svarstant nurodytą įstatymo projektą Lietuvos Respublikos Seime.

Ministras Pirmininkas

Žemės ūkio ministras

Teisės departamento
direktoriaus pavaduotoja
Asta Pašvenskienė
2017-01-24

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS ĮSIGIJIMO ĮSTATYMO NR. IX-1314 PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas, siekiant nutraukti 2015 m. kovo 26 d. Europos Komisijos pradėtą Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūrą Nr. 2015/2021 dėl šiuo metu galiojančių nuostatų, nustatančių profesinių įgūdžių ir kompetencijos reikalavimus privačios žemės ūkio paskirties žemės įgijėjams, nesuderinamumo su Europos Sąjungos įsisteigimo laisvės ir laisvo kapitalo judėjimo principais. Be to, siekiama įvykdyti Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio 2015 m. kovo 18 d. rezoliucija Nr. 13-801, kuriame Žemės ūkio ministerijai pavesta, vykdant Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. kovo 12 d. posėdžio protokolo Nr. SPP-218 sprendimą dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 1, 2 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-1902(2), parengti ir nustatyta tvarka pateikti Vyriausybei patobulintą minėtą įstatymo projektą.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 1 dalies pataisų tikslas – ištaisyti Europos Komisijos 2016 m. gegužės 26 d. pagrįstoje nuomonėje įvardytus pažeidimus, t. y. atsisakyti perteklinių ir neproporcingų Įstatymo tikslams reikalavimų žemės ūkio paskirties žemės įgijėjams.

Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 49 ir 63 straipsnio nuostatas, įtvirtinančias laisvo kapitalo judėjimo ir įsisteigimo teisės principus, šiuo metu galiojantys kvalifikaciniai reikalavimai (3 metų žemės ūkio veiklos vykdymas, žemės ūkio naudmenų ir pasėlių deklaravimas, registruotas ūkininko ūkis, žemės ūkio išsimokslinimo diplomai, 50 proc. pajamų iš žemės ūkio veiklos ir ekonominio gyvybingumo) yra nepateisinamos ir neproporcingos priemonės, reglamentuojant žemės ūkio paskirties žemės rinką valstybėje narėje. Visos šios priemonės kartu ir kiekviena atskirai neužtikrina Įstatymo tikslų įgyvendinimo, kadangi nėra tokių įrodymų, kurių pagrindu būtų galima teigti, kad asmuo, atitikęs visus jam keliamus kvalifikacinius reikalavimus, mažiau ar visai nespekuliuos įsigyta žeme, nei tas, kuris tokių reikalavimų neatitinka. Be to, remiantis laisvo kapitalo judėjimo ir įsisteigimo laisvės principais tiek Lietuvos, tiek užsienio subjektui (tas, kuris atitinka Lietuvos pasirinktos Europinės ir transatlantinės integracijos kriterijus pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 47 straipsnio 3 dalies įgyvendinimo konstitucinio įstatymo 4 straipsnį) neturi būti visiškai užkertamas kelias įsigyti žemės ūkio paskirties žemės, jeigu jis žemės pirkimo momentu neatitinka valstybės narės įtvirtintų reikalavimų, nes šią teisę asmenims garantuoja ES teisė. Pažymėtina, kad galiojančios nuostatos dėl nustatyto ploto (iki 10 ha), kuriam nėra taikomi minėti

reikalavimai, stipriai apriboja asmenų teisę pasirinkti veiklos dydį, formą ar sritį, todėl taip pat yra nepateisinamas minėtų principų prasme. Galiojantys kvalifikaciniai reikalavimai žemės įgijėjams taip pat neproporcingai apriboja žemės savininką, nes jis žemę gali parduoti tik kitam asmeniui, kuris atitinka įtvirtintus kvalifikacinius reikalavimus. Siekiant vykdomai žemės ūkio veiklai gauti papildomų pajamų arba bankroto atveju siekiant padengti išsiskolinimus, sprendimas parduoti žemės ūkio paskirties žemės tampa apsunkintas arba neįmanomas. Tai taip pat yra nesuderinama su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 49 ir 63 straipsnio nuostatomis.

Svarbu pažymėti, kad Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 49 ir 63 straipsnio nuostatų turinys reikalauja, jog būtų sudarytos galimybės ateiti naujiems subjektams į žemės ūkio paskirties žemės rinką. Taip pat Europos Teisingumo Teismas savo praktikoje ne vieną kartą pabrėžė, kad minėti bendrijoje galiojantys principai gali būti apribojami bendrojo intereso tikslais. Skatinimas racionaliai naudoti turimą žemę, stiprinimas ir plėtojimas gyvybingo ūkio, ūkininkavimui skirtos žemės naudojimas tik tuo tikslu ir nustatymas tam tikrų naudojimo sąlygų išsilygtai žemei yra teisėtas viešasis interesas (2003 m. rugsėjo 23 d. sprendimas *Ospelt*, C-452/01, 1984 m. lapkričio 6 d. sprendimas *Fearon*, C-182/83). Taigi iš esmės pagal Europos Sąjungos teisę valstybė narė gali pasirinkti taikyti tokias priemones, kaip pirmumo teisės įtvirtinimas (pvz., suteikiama teisė tam tikrai asmenų grupei, taikant papildomus reikalavimus, pirmai pasinaudoti teise pirkti parduodamą žemę), reikalavimų po žemės įsigijimo taikymas (įpareigojimas 5 metus užtikrinti žemės ūkio veiklos vykdymą pirktose žemėse) tol, kol ji visiškai neužkerta kelio patekti į žemės disponavimo rinką.

Atsižvelgiant į tai, įstatymo projektu siūloma atsisakyti visų Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų reikalavimų, kai asmuo žemės ūkio paskirties žemę perka ne pirmumo teise, o perkant šią žemę pirmumo teise palikti galioti nustatytą pirmumo teisės asmenų ratą (bendraturčiai, parduodamo žemės sklypo naudotojai ir parduodamo žemės sklypo kaimyninių sklypų savininkai), sumažinant papildomai jiems taikytus kvalifikacinius reikalavimus. Registruoto ūkininko ūkio turėjimas žemės pirkimo metu (fiziniams asmenims) arba turėjimas 50 proc. pajamų iš žemės ūkio veiklos (juridiniams asmenims) yra siūlytini palikti du kvalifikaciniai reikalavimai, kurie skatintų ir suteiktų išimtinę teisę jau žemės ūkio veikloje veikiantiems ir suinteresuotiems žemės ūkio veiklos plėtimui asmenims pasinaudoti pirmumu pirkti parduodamą žemės ūkio paskirties žemę. Turimas ūkininko ūkis ar 50 procentų iš žemės ūkio veiklos pagrindai leistų manyti, kad nauji sklypai pirmumo teise bus įsigijami žemės ūkio veiklai plėtoti, kadangi šie asmenys iki žemės įsigijimo savo veiklą siejo su žemės ūkiu.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo statuto 164 straipsnio 1 dalimi, šį Įstatymo projektą yra tikslinga nagrinėti ypatingos skubos tvarka, kadangi Lietuva Respublika 2016 m. gegužės 27 d. gavo Europos Komisijos pagrįstą nuomonę, kurioje Lietuva raginama imtis būtinų priemonių pakeisti Įstatymo 2 straipsnio 1 dalį, atsisakant visų profesinių įgūdžių ir kompetencijos reikalavimų žemės įgijėjams, kai šie perka privačią žemės ūkio paskirties žemę ne pirmumo teise.

Taip pat Įstatymo projektu siūloma papildyti galiojančio Įstatymo 1 straipsnio 2 dalį išimtimi, kad galiojančio Įstatymo nuostatos būtų netaikomos, sudarant žemės konsolidacijos sutartis. Pagal šią dieną galiojantį reglamentavimą, asmenys, dalyvaujantys žemės konsolidacijos procese, Žemės įstatymo nustatyta tvarka gali pirmumo teise pirkti žemės sklypus, priskirtus žemės konsolidacijos projekto teritorijai, be kvalifikacinių reikalavimų, be 5 metų žemės ūkio veiklos užtikrinimo po tokio pirkimo, tačiau jiems yra taikomas ploto ribojimas pagal Įstatymo 3 straipsnio 1 ir 2 dalis. Šios nuostatos, siekiant užtikrinti sėkmingą konsolidacijos procedūrų užbaigimą, nepakanka. Žemės konsolidacijos projekto metu suformuoti žemės sklypai yra pertvarkomi (t. y. pertvarkomos jau suformuotų žemės sklypų ribos). Žemės sklypus mainant, perdalijant gali keistis konkretaus ploto savininkas (nors savininko bendras žemės plotas nesikeičia arba keičiasi nežymiai), todėl atsiranda pagrindas taikyti Įstatymo 3 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas ir žemės konsolidacijos sutartis netvirtinama. Jeigu būtų priimta siūloma nuostata dėl Įstatymo taikymo išimties konsolidacijos sutarčių sudarymui, būtų nebeužkertamas kelias didesnius žemės plotus valdantiems savininkams dalyvauti žemės konsolidacijos procese. Šiandien asmenys, kurie valdo daugiau kaip 500 ha, apskritai negali dalyvauti žemės konsolidacijoje, nes jų plotų pertvarkymas reikštų neatitikimą šio Įstatymo 3 straipsnio nuostatomis dėl asmens galimo įsigyti didžiausio žemės ploto.

Įstatymo projekte siūloma atsisakyti Įstatymo nuostatų, susijusių su žemės ūkio paskirties žemės įgijėjo išipareigojimu laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 47 straipsnio 3 dalies įgyvendinimo konstitucinio įstatymo ir Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 21 straipsnyje nustatytų reikalavimų, atsižvelgiant į tai, kad žemės įgijėjas įstatymų reikalavimų privalo laikytis nepriklausomai nuo formos, kuria pareiškia apie įstatymų laikymąsi.

Taip pat siūloma numatyti išimtį, pagal kurią Įstatymo nuostatos dėl didžiausio galimo įsigyti nuosavybės teise žemės ūkio paskirties žemės ploto Lietuvos teritorijoje netaikomos, kai yra sudaromi žemės sklypų perleidimo sandoriai tarpusavyje tarp susijusių asmenų. Šiuo siūlymu siekiama neapsunkinti verslo vykdymo sąlygų susijusiems asmenims (kurie bendrai nuosavybės teise valdo daugiau kaip 500 ha), jeigu vieno asmens turtas (šiuo atveju – žemės ūkio paskirties žemė) būtų perleidžiamas kitam susijusiam asmeniui. Pažymėtina, kad siūloma nuostata nebus paneigiami Įstatymo 1 straipsnio 1 dalyje įtvirtinti tikslai (žemės ūkio veiklos skatinimas, konkurencingas žemės ūkis), kadangi tokie žemės ūkio paskirties žemės sklypų perleidimai tarp susijusių asmenų galėtų vykti tik tuo atveju, jei bendras susijusių asmenų įsigytos žemės plotas nepadidės, taip pat jei kiekvieno iš tokiam perleidime dalyvaujančių susijusių asmenų įsigytas žemės ūkio paskirties žemės plotas netaps didesnis už Įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje nurodytąjį.

Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2015 m. Lietuvoje įvestas euras, siūloma keisti Įstatymo 6 straipsnio 1 dalį, kuri nustato juridinių asmenų atsakomybę, skiriant baudą litais už juridinių asmenų prisiimtą pareigą užtikrinti įsigyto žemės ūkio paskirties žemės sklypo naudojimą žemės ūkio

veiklai nevykdymą. Be to, siūloma patikslinti pažeidimų tyrimo, nagrinėjimo tvarką juridinių asmenų atsakomybės atžvilgiu.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įsigijimo įstatymo projekto iniciatorė – Lietuvos Respublikos Vyriausybė (2015 m. kovo 18 d. pavedimas Nr. 13-801, kuriuo pavedama Žemės ūkio ministerijai parengti ir nustatyta tvarka Vyriausybei pateikti patikslintą Įstatymo projektą), rengėja – Žemės ūkio ministerija. Įstatymo projektą parengė Žemės ūkio ministerijos Žemės ir išteklių politikos departamento (direktorius Algirdas Sereika, tel. 239 1338, el. p. algirdas.sereika@zum.lt) Žemės teisės skyriaus (vedėja Gintarė Tumalavičienė, tel. 239 1346, el. p. gintare.tumalaviciene@zum.lt.) vyriausioji specialistė Vaida Dumčiūtė, tel. 239 1348, el. p. vaida.dumciute@zum.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Galiojančiame Įstatyme nėra numatyta Įstatymo taikymo išimtis, kai sudarius žemės konsolidacijos sutartį nekilnojamojo turto registre įregistruoti valstybinės, savivaldybės ir privačios žemės sklypai, įtraukti į žemės konsolidacijos projekto teritoriją, kompleksškai pertvarkomi ir dėl to jų plotai gali tik nežymiai skirtis nuo anksčiau buvusių.

Pagal šiuo metu nustatytą reguliavimą, fizinis asmuo, kad galėtų įsigyti žemės ūkio paskirties žemės, turi turėti 3 metus per paskutinius 10 metų iki sandorio sudarymo žemės ūkio veiklos vykdymo patirties (įskaitomas studijų laikas, įsigyjant žemės ūkio išsimokslinimo diplomą), taip pat turi būti 3 metus per paskutinius 10 metų būti deklaravęs žemės ūkio naudmenas ir pasėlius, be to, iš jo bus reikalaujama turėti įsteigtą ūkininko ūkį (jei neturi žemės ūkio išsimoklinimo diplomo). Juridiniams asmenims be reikalavimo būti vykdyčius žemės ūkio veiklą 3 metus per paskutinius 10 metų iki sandorio sudarymo ir privalomo žemės ūkio naudmenų ir pasėlių deklaravimo, privaloma turėti daugiau kaip 50 procentų pajamų iš žemės ūkio veiklos ir atitikti žemės ūkio ministro nustatytus ekonominio gyvybingumo rodiklius.

Galiojančio įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, asmenims, siekiantiems pasinaudoti nustatyta pirmumo teise, būtina atitikti visus pirmiau išvardytus įstatymo 2 straipsnio 1 dalies reikalavimus.

Įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad už Įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nustatytos pareigos užtikrinti įsigytos žemės ūkio paskirties žemės naudojimą žemės ūkio veiklai nevykdymą skiriama bauda nuo penkių tūkstančių iki dešimties tūkstančių litų.

Įstatymo 7 straipsnyje nustatyta, kad pažeidimus tiria ir protokolus surašo savivaldybių vykdomųjų institucijų ir jų tam įgalioti pareigūnai, o šiuos pažeidimus nagrinėja administracinės komisijos prie savivaldybių tarybų pagal pažeidimo padarymo vietą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Priėmus Įstatymo projekto nuostatas dėl Įstatymo netaikymo, sudarant žemės konsolidacijos sutartis, neliks kliūčių sklandžiai baigti vykdyti pradėtas žemės konsolidacijos procedūras.

Projektu siūloma atsisakyti profesinio pasirengimo reikalavimų asmenims, įsigyjantiems žemės ūkio paskirties žemės.

Pažymėtina, kad šiuo metu dėl galiojančių įstatymo 2 straipsnio 1 dalies reikalavimų Lietuvos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo rinka išlieka uždara asmenims, kurie neatitinka visų numatytų reikalavimų. Toks reguliavimas prieštarauja laisvo kapitalo judėjimo ir įsisteigimo laisvei pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 49 ir 63 straipsnius. Remiantis Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos pateiktais statistikos duomenimis, nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2016 metų gruodžio 31 d. žemės ūkio paskirties žemės savininkai pateikė 64 622 pranešimus dėl žemės ūkio paskirties žemės pardavimo. Tik 2 užsieniečiai, kurie nebuvo Lietuvos piliečių sutuoktiniai kreipėsi dėl leidimo įsigyti žemės ūkio paskirties žemės.

Reikalavimas dėl profesinio pasirengimo ūkininkauti pritarus Įstatymo projektui būtų taikytinas tais atvejais, kai asmuo žemės ūkio paskirties žemę įsigyja pirmumo teise. Įstatymo projekte taip pat siūloma patikslinti pirmumo teisės reguliavimą, numatant, kad fiziniams asmenims siekiant pasinaudoti pirmumo teise papildomai reikia turėti registruotą ūkininko ūkį, o juridiniams asmenims – 50 procentų pajamų iš žemės ūkio veiklos.

Įstatymo projektu taip pat siūloma 6 straipsnyje nustatytus baudų dydžius litais perskaičiuoti į eurus.

Įtvirtinus nuostatas, kad sudarant žemės sklypų perleidimo sandorius tarpusavyje tarp susijusių asmenų (jeigu bendras susijusių asmenų įsigytos žemės ūkio paskirties žemės plotas nepadidėja ir kiekvieno iš susijusių asmenų įgytos žemės plotas netampa didesnis nei 500 ha) nėra reikalaujama atitikti Įstatymo 3 straipsnio nuostatų dėl didžiausio galimo įsigyti žemės ūkio paskirties žemės ploto, bus palengvintos verslo sąlygos.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų priimto Įstatymo pasekmių nenumatoma. Priimtose nuostatos turėtų teigiamos įtakos Lietuvos biudžetui, nes būtų išvengta iš teismo ginčo kylančių finansinių pasekmių. Be to, suderinus nacionalinę ir ES teisę, būtų išlaikytas teigiamas Lietuvos įvaizdis tarptautinėje bendruomenėje.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas Įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priėmus Įstatymo projektą bus sudarytos palankesnės sąlygos žemės ūkio paskirties žemės rinkai ir jos plėtrai.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, priimti naujų teisės aktų, pakeisti ar pripažinti netekusius galios galiojančių teisės aktų nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos įstatymo, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Įstatymo projekte nėra įtvirtinta naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos bei Europos Sąjungos dokumentų nuostatoms.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Įstatymo projekto nuostatas, reikės pripažinti netekusiais galios Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. lapkričio 15 d. įsakymą Nr. 3D-453 „Dėl juridinių asmenų, turinčių teisę įsigyti žemės ūkio paskirties žemės, ekonominio gyvybingumo nustatymo ir perspektyvų įvertinimo taisyklių patvirtinimo“, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2014 m. birželio 17 d. įsakymą Nr. 1P-(1.3)-244 „Dėl Leidimo įsigyti žemės ūkio paskirties žemės išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, pakeisti Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2014 m. sausio 10 d. įsakymą Nr. 1P-(1.3.)-5 „Dėl Pažymos dėl parduodamos privačios žemės ūkio paskirties žemės išdavimo ir dėl pažymos dėl parduodamos privačios miškų ūkio paskirties žemės išdavimo tvarkos aprašų patvirtinimo“. Įgyvendinamuosius teisės aktus parengs Žemės ūkio ministerija ir Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Priėmus siūlomas nuostatas būtų išvengta neigiamo poveikio valstybės finansams. Pažymėtina, kad nepriėmus siūlomų nuostatų, Europos Komisija turi teisę kreiptis į Europos

Teisingumo Teismą. Neigiamai pasibaigę teisminiai ginčai Lietuvai užtrauktų vienkartinės, periodinės arba abiejų baudų finansinę naštą. Minimali vienkartinė bauda, nuo kurios pagal nustatytus kriterijus skaičiuojama skiriama bauda, Lietuvai šiuo metu yra 644 tūkst. Eur.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

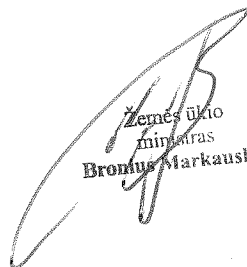
Negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„žemės sklypas“, „atsakomybė“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Žemės ūkio
ministras
Bronius Markauskas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS ĮSIGIJIMO ĮSTATYMO
NR. IX-1314 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2017 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymą Nr. IX-1314 ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS ĮSIGIJIMO
ĮSTATYMAS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šiuo įstatymu siekiama šių tikslų:

1) užtikrinti, kad Lietuvos nacionalinis turtas – žemės ūkio paskirties žemė būtų naudojama racionaliai, skatinant žemės ūkio veiklą ir konkurencingą žemės ūkį, sudarant sąlygas racionaliai tvarkomoms žemės valdoms suformuoti ir žemės konsolidacijai;

2) išsaugoti ir pagerinti natūralią aplinką, užtikrinant subalansuotą teritorinę kaimo ekonomiką, kaimo gyventojų užimtumo didinimą.

2. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 5 straipsnio nuostatas dėl valstybės pirmumo teisės įsigyti parduodamą žemės ūkio paskirties žemės sklypą, netaikomas, kai žemė įsigijama valstybės ar savivaldybės nuosavybėn, kai įsigijami žemės sklypai mėgėjų sodo teritorijoje, kai žemė įsigijama paveldėjimo ir nuosavybės teisės atkūrimo būdais (išskyrus Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme nurodytus atvejus) ir kai sudaromos žemės konsolidacijos sutartys Lietuvos Respublikos žemės įstatymo nustatyta tvarka.

3. Šio įstatymo nustatyti reikalavimai taikomi ir sudarant daugiau negu 10 ha žemės ūkio paskirties žemės Lietuvos teritorijoje nuosavybės teise valdančio juridinio asmens perleidimo sandorį, taip pat juridinio asmens, Lietuvos teritorijoje nuosavybės teise valdančio daugiau negu 10 ha žemės ūkio paskirties žemės, akcijų (teisių, pajų) perleidimo sandorį, kurį sudarius akcijų (teisių, pajų) įgijėjas tampa daugiau negu 25 procentų minėto juridinio asmens akcijų (teisių, pajų) valdytoju. Daugiau negu 10 ha žemės ūkio paskirties žemės nuosavybės teise valdančio juridinio asmens ar daugiau negu 25 procentų

tokio juridinio asmens akcijų (teisių, pajų) įgijėjui taikomi tokie pat šio ir kitų įstatymų nustatyti reikalavimai, kaip ir žemės ūkio paskirties žemės pirkėjui.

2 straipsnis. Įpareigojimas dėl įsigytos žemės ūkio paskirties žemės

1. Asmenys, pagal šį įstatymą įsigiję žemės ūkio paskirties žemės, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nustatytas išimtis, privalo ne mažiau kaip 5 metus nuo šios žemės įsigijimo (išskyrus atvejus, kai minėtam terminui nesuėjus žemės sklypas perleidžiamas tretiesiems asmenims) užtikrinti jos naudojimą žemės ūkio veiklai, kurios minimalias metines apimtis vienam hektarui žemės nustato Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras. Šis reikalavimas laikomas įvykdytu, jeigu per kiekvienus metus įvykdytos veiklos apimtys yra ne mažesnės už žemės ūkio ministro patvirtintas minimalias metines apimtis vienam hektarui žemės, padaugintas iš įsigyjamo žemės ploto hektarais.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta pareiga užtikrinti įsigytos žemės ūkio paskirties žemės naudojimą žemės ūkio veiklai neprivaloma, kai nuosavybėn įsigyjama tiek žemės, kad sudarius žemės ūkio paskirties žemės perleidimo sandorį asmeniui priklausantis žemės ūkio paskirties žemės plotas Lietuvos teritorijoje neviršija 10 ha kartu su jau turima tos pačios paskirties žeme, kai įsigyjami žemės ūkio paskirties žemės sklypai, naudojami nuosavybės teise turimiems ar kartu su žemės sklypu įsigyjamiems statiniams ir įrenginiams eksploatuoti, kai Žemės įstatymo nustatyta tvarka pirmumo teise perkami žemės sklypai, priskirti žemės konsolidacijos projekto teritorijai, kai pagal šį įstatymą perkami tarp nuosavybės teise valdomų žemės sklypų įsiterpę valstybiniai žemės ūkio paskirties žemės plotai arba kai privatizuojama naudojama asmeninio ūkio žemė Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo nustatyta tvarka, arba kai įsigyjamas žemės sklypas patenka į teritoriją, kurioje pagal savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens bendruosius planus žemę numatyta naudoti ne žemės ūkio veiklai, arba kai žemės ūkio paskirties žemės sklypas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.192 straipsnyje nustatyta tvarka perduodamas kredito įstaigai pagal sudarytą hipotekos sandorį. Perduotą kredito įstaigai žemės sklypą kredito įstaiga privalo realizuoti ne vėliau kaip per trejus metus nuo žemės sklypo įsigijimo.

3 straipsnis. Didžiausias įsigyjamos nuosavybės teise žemės ūkio paskirties žemės plotas

1. Asmuo ar susiję asmenys gali įsigyti tiek žemės Lietuvos teritorijoje, kad bendras jų iš valstybės įsigytos žemės ūkio paskirties žemės plotas nebūtų didesnis kaip 300 ha.

2. Asmuo ar susiję asmenys gali įsigyti tiek žemės Lietuvos teritorijoje, kad bendras jiems priklausantis iš valstybės ir kitų asmenų įsigytos žemės ūkio paskirties žemės plotas nebūtų didesnis kaip 500 ha. Šis ribojimas netaikomas, jeigu žemės ūkio paskirties žemės įsigyjama gyvulininkystei plėtoti ir įsigytos žemės ūkio paskirties žemės kiekis neviršija hektarų, tenkančių vienam asmens laikomam sutartiniam gyvuliui, skaičiaus (1 sutartinis gyvulys / 1ha). Jeigu asmens sutartinių gyvulių skaičius sumažėja per paskutiniuosius 3 metus (išskyrus sumažėjimą dėl ne nuo asmens priklausančių aplinkybių)

arba asmuo ketina perleisti šią žemę tretiesiems asmenims, valstybė įgyja teisę išpirkti viršijant 500 ha ploto ribą gyvulininkystei plėtoti pagal šį įstatymą įsigytą žemės plotą už vidutinę rinkos vertę, kurios dydis nustatomas pagal Žemės verčių zonų žemėlapius.

3. Susijusiais asmenimis laikomi sutuoktiniai, taip pat tėvai (tėviai) ir jų nepilnamečiai vaikai (įvaikiai).

4. Susijusiais asmenimis laikomi juridiniai asmenys, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai (per juridinį asmenį, kuriame valdo ne mažiau kaip 25 procentų akcijų (teisių, pajų), suteikiančių teisę balsuoti juridinio asmens dalyvių susirinkime) valdo daugiau kaip 25 procentus kito juridinio asmens akcijų (teisių, pajų), suteikiančių teisę balsuoti šio juridinio asmens dalyvių susirinkime.

5. Susijusiais asmenimis taip pat laikomi juridiniai asmenys, kuriuose, kaip ir pageidaujančiame įsigyti žemės ūkio paskirties žemės juridiniame asmenyje, tas pats asmuo arba tie patys asmenys valdo daugiau kaip 25 procentus juridinio asmens akcijų (teisių, pajų), suteikiančių teisę balsuoti juridinio asmens dalyvių susirinkime.

6. Nustatant, ar šio straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodytų asmenų bendras įsigytas (priklausantis) žemės ūkio paskirties žemės plotas neviršija šiame straipsnyje nustatytų didžiausių įsigyjamos žemės ūkio paskirties žemės ploto dydžių, bendru įsigytos (priklausančios) žemės ūkio paskirties žemės plotu laikoma juridinio asmens nuosavybės teise valdomo žemės ploto dalis, proporcinga susijusio asmens (asmens (asmenų)), įsteigusio (įsteigusių) kelis juridinius asmenis) šiame juridiniame asmenyje tiesiogiai ar netiesiogiai valdomų akcijų (teisių, pajų) daliai.

7. Asmuo, pageidaujantis įsigyti žemės ūkio paskirties žemės, iki žemės ūkio paskirties žemės sklypo perleidimo sandorio sudarymo privalo užpildyti žemės ūkio paskirties žemės pirkėjo deklaraciją, patvirtinančią, kad sudarius žemės ūkio paskirties žemės sklypo perleidimo sandorį asmens ir su juo susijusių asmenų turimos žemės ūkio paskirties žemės plotas neviršys didžiausio žemės ūkio paskirties žemės ploto dydžio, kurį asmuo ir su juo susiję asmenys kartu gali įsigyti pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis. Jeigu sudaromas žemės ūkio paskirties žemės sklypo perleidimo sandoris atitinka Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 17 straipsnyje apibrėžtus požymius, pirkėjas žemės ūkio paskirties žemės pirkėjo deklaracijoje nurodo lėšų, už kurias įsigyjamas žemės sklypas, įsigijimo šaltinius. Žemės ūkio paskirties žemės pirkėjo deklaracijos formą, pildymo ir pateikimo taisyklės nustato žemės ūkio ministras. Asmuo, įsigyjantis žemės ūkio paskirties žemę, atsako už žemės ūkio paskirties žemės pirkėjo deklaracijoje pateiktų duomenų teisingumą. Pagal prokuroro, ginančio viešąjį interesą, ieškinį teismo sprendimu iš žemės ūkio paskirties žemės įgijėjo paimamas ir perduodamas valstybės nuosavybės žemės plotas, kuris įsigytas pažeidžiant šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytus reikalavimus. Valstybė Vyriausybės nustatyta tvarka asmeniui atlygina paimto žemės ūkio paskirties žemės ploto žemės įsigijimo kainą arba vidutinę rinkos vertę, kurios dydis nustatomas pagal Žemės verčių zonų žemėlapius, jeigu vidutinė rinkos vertė yra mažesnė.

8. Kai susiję asmenys nuosavybės teise valdo didesnę žemės ūkio paskirties žemės plotą, nei nurodyta šio straipsnio 1 ar 2 dalyse, jie tarpusavyje gali sudaryti žemės ūkio paskirties žemės sklypų perleidimo sandorius, jeigu dėl tokių sandorių sudarymo bendras šių susijusių asmenų įsigytos žemės ūkio paskirties žemės plotas nepadidėja ir kiekvieno iš susijusių asmenų įsigytos žemės plotas netampa didesnis už nurodytą šio straipsnio 2 dalyje.

4 straipsnis. Valstybinės žemės ūkio paskirties žemės įsigijimas

1. Laisva valstybinė žemės ūkio paskirties žemė neparduodama, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytus atvejus. Šio straipsnio 2 dalyje įvardyta valstybinė žemės ūkio paskirties žemė, dėl kurios pagal įstatymus, reglamentuojančius piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimą, nepateikti prašymai atkurti nuosavybės teises ją perduodant nuosavybėn neatlygintinai, parduodama suformavus žemės ūkio paskirties žemės sklypus teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose Žemės reformos įstatymo nustatyta tvarka.

2. Teisę be aukciono pirkti valstybinę žemės ūkio paskirties žemę Vyriausybės nustatyta tvarka turi:

1) asmenys, nuosavybės teise turintys žemės ūkio veiklai naudojamus statinius ir įrenginius, – šiems statiniams ir įrenginiams eksploatuoti jų naudojamus žemės ūkio paskirties žemės sklypus;

2) asmeninio ūkio žemės naudotojai – jų naudojamus asmeninio ūkio žemės sklypus;

3) privačių žemės sklypų savininkai – tarp jų nuosavybės teise valdomų žemės sklypų įsiterpusius valstybinės žemės ūkio paskirties žemės plotus, neviršijančius Žemės reformos įstatyme nustatyto dydžio, jeigu šiuose valstybinės žemės ūkio paskirties žemės plotuose pagal teisės aktų nuostatas, reglamentuojančias žemės sklypų formavimą, negalima suformuoti racionalių ribų ir dydžio žemės ūkio paskirties žemės sklypų.

3. Žemės ūkio paskirties žemės sklypų formavimo eiliškumas asmenims, nurodytiems šio straipsnio 2 dalyje, nustatomas Žemės reformos įstatyme.

4. Žemės ūkio paskirties žemės sklypo, įsigyto iš valstybės pagal šį įstatymą, pagrindinė žemės naudojimo paskirtis gali būti keičiama ne anksčiau kaip po 5 metų nuo žemės ūkio paskirties žemės sklypo įsigijimo dienos. Draudimas keisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį taikomas ir perleidus šį žemės sklypą tretiesiems asmenims. Nustačius, kad pagal šį įstatymą įsigyta valstybinė žemės ūkio paskirties žemė naudojama ne pagal paskirtį, valstybė įgyja teisę atpirkti šią žemę už tą pačią kainą, už kurią ji buvo įsigyta iš valstybės. Valstybės teisė atpirkti ne pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį naudojamą žemės ūkio paskirties žemės sklypą už tą pačią kainą, už kurią jis buvo įsigytas iš valstybės, išlieka ir perleidus šį žemės sklypą tretiesiems asmenims. Sąlyga dėl žemės ūkio paskirties žemės atpirkimo įrašoma į valstybinės žemės ūkio paskirties žemės pirkimo–pardavimo sutartį.

5. Jeigu pagal šį įstatymą įsigytos žemės ūkio paskirties žemės kainai buvo taikytas žemės kainą mažinantis koeficientas, asmenys, įsigiję tokią žemę, teisę perleisti ją kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims, išskyrus įstatymų nustatytus žemės perleidimo valstybės nuosavybės atvejus, įgyja ne anksčiau kaip praėjus 5 metams nuo šios žemės įsigijimo dienos.

6. Lėšos, gautos už parduotus valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypus, paskirstomos taip:

1) 20 procentų – į valstybės įmonės Valstybės žemės fondo sąskaitą žemės valdų struktūrų gerinimo ir apleistų žemės plotų mažinimo priemonėms įgyvendinti, įskaitant privačios žemės įsigijimą valstybės vardu pasinaudojant šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje nustatyta pirmumo teise;

2) likusi dalis – į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą.

5 straipsnis. Pirmumo teisė įsigyti privačią žemės ūkio paskirties žemę

1. Pirmumo teisę įsigyti privačią žemės ūkio paskirties žemę už tą kainą, už kurią ji parduodama, ir kitomis tokiomis pat sąlygomis, išskyrus atvejus, kai parduodama iš viešųjų varžytynių, šia eilės tvarka turi:

1) žemės sklypo bendraturčiai – Civilinio kodekso 4.79 straipsnyje nustatyta tvarka;

2) parduodamo žemės sklypo naudotojas, pagal Nekilnojamojo turto registre įregistruotą sutartį (sutartis) naudojęs šią žemę žemės ūkio veiklai ne mažiau kaip vienus metus, – jeigu jis, būdamas fizinis asmuo, Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio įstatymo nustatyta tvarka yra įregistravęs ūkininko ūkį arba jo, būnant juridiniu asmeniu ar kita organizacija (toliau – juridinis asmuo), pajamos iš žemės ūkio veiklos sudaro daugiau kaip 50 procentų visų gautų pajamų. Šiame punkte nustatyta juridinio asmens, kuris pats negali įsigyti žemės dėl šio įstatymo 3 straipsnyje nustatyto įsigyjamos žemės ūkio paskirties žemės ploto ribojimo, pirmumo teise jo pasirinkimu ir laikantis šio įstatymo reikalavimų turi teisę pasinaudoti šio juridinio asmens dalyvis, jeigu šis juridinis asmuo parduodamą žemę pagal Nekilnojamojo turto registre įregistruotą sutartį naudojo ir žemės ūkio naudmenas ir pasėlius joje deklaravo ne mažiau kaip 5 metus;

3) asmuo, nuosavybės teise turintis žemės ūkio paskirties žemės sklypą, kuris ribojasi su parduodamu žemės ūkio paskirties žemės sklypu, – jeigu jis, būdamas fizinis asmuo, Ūkininko ūkio įstatymo nustatyta tvarka yra įregistravęs ūkininko ūkį arba jo, būnant juridiniu asmeniu, pajamos iš žemės ūkio veiklos sudaro daugiau kaip 50 procentų visų gautų pajamų.

2. Pirmumo teisę (išskyrus atvejus, kai pirmumo teise pasinaudoja žemės sklypo bendraturčiai Civilinio kodekso 4.79 straipsnyje nustatyta tvarka) įsigyti privačios žemės ūkio paskirties žemės, kurią pagal galiojančius detaliuosius ar specialiuosius planus numatoma panaudoti visuomenės poreikiams, taip pat žemės ūkio paskirties žemės, reikalingos valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos lėšomis finansuojamoms žemės valdų struktūrų gerinimo ir apleistų žemės plotų mažinimo priemonėms įgyvendinti, už tą kainą, už kurią ji parduodama, ir kitomis tokiomis pat sąlygomis turi valstybė. Kaina, kurią valstybė gali mokėti už perkamus privačios žemės ūkio paskirties žemės sklypus, negali viršyti šių

žemės sklypų vidutinės rinkos vertės, apskaičiuotos atliekant vertinimą masiniu būdu Vyriausybės nustatyta tvarka, arba rinkos vertės, apskaičiuotos valstybės vardu veikiančios institucijos ar įmonės užsakymu taikant Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme nustatytą individualų turto vertinimą, jeigu pastaroji vertė yra didesnė. Valstybės įmonė Valstybės žemės fondas žemės ūkio paskirties žemę, reikalingą valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos lėšomis finansuojamoms žemės valdų struktūrų gerinimo ir apleistų žemės plotų mažinimo priemonėms įgyvendinti, gali nuomoti (Civilinio kodekso 6.559 straipsnyje nustatyta tvarka perimti nuomotojo teises ir pareigas, jeigu nuomos sutartis buvo įregistruota viešajame registre) be aukciono asmeniui (asmenims), teisėtai naudojusiam (naudojusiems) ją iki jos perėjimo valstybės nuosavybėn. Sukauptos lėšos už pagal šį įstatymą išnuomotą valstybinę žemę skiriamos žemei, reikalingai žemės valdų struktūrų gerinimo ir apleistų žemės plotų mažinimo priemonėms įgyvendinti, išpirkti. Jeigu asmuo iš anksto sumokėjo žemės nuomos mokesį ar jo dalį, o vėliau pasikeitė žemės vertė, pagal kurią apskaičiuojamas žemės nuomos mokesčio dydis, ar žemės nuomos mokesčio tarifas, ar kitoks žemės nuomos mokesčio apskaičiavimo pagrindas, žemės nuomos mokesčio dydis už laikotarpį, už kurį žemės nuomos mokestis sumokėtas iš anksto, nekeičiamas.

3. Žemės savininkas apie sprendimą parduoti žemės ūkio paskirties žemės sklypą praneša pasirinktam notarui arba Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Nacionalinė žemės tarnyba). Pranešime apie sprendimą parduoti žemės ūkio paskirties žemės sklypą žemės savininkas privalo nurodyti žemės ūkio paskirties žemės sklypo naudotoją (naudotojus), jeigu žemės ūkio paskirties žemės sklypą naudoja kitas asmuo, ir pardavimo sąlygas. Jeigu žemės ūkio paskirties žemės sklypo pardavėjo pranešimas pateikiamas notarui, šis ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo jo gavimo dienos pranešimą perduoda Nacionalinei žemės tarnybai. Kai parduodama bendrosios nuosavybės teise valdoma žemės ūkio paskirties žemės sklypo dalis, pranešimas apie sprendimą parduoti žemės ūkio paskirties žemės sklypo dalį Nacionalinei žemės tarnybai pateikiamas tik tuo atveju, jeigu Civilinio kodekso 4.79 straipsnyje nustatyta tvarka pirmumo teise pirkti žemės sklypą nepasinaudoja žemės sklypo bendraturtis.

4. Nacionalinė žemės tarnyba apie parduodamą žemės ūkio paskirties žemės sklypą, pardavimo sąlygas ir sąlygas, kurioms esant asmenys gali pasinaudoti pirmumo teise įsigyti parduodamą žemės ūkio paskirties žemę, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo žemės savininko pranešimo gavimo dienos raštu praneša parduodamo žemės sklypo naudotojui (naudotojams), savivaldybės pagal žemės buvimo vietą administracijos direktoriui ar kitai žemės paėmimu visuomenės poreikiams suinteresuotai institucijai, jeigu parduodamą žemės ūkio paskirties žemės sklypą pagal galiojančius detaliuosius ar specialiuosius planus numatoma panaudoti visuomenės poreikiams, ir valstybės įmonei Valstybės žemės fondui. Šie asmenys savo sutikimą (sprendimą, kai žemė įsigyjama valstybės vardu) pirkti žemės ūkio paskirties žemės sklypą ar atsisakymą jį pirkti turi pateikti Nacionalinei žemės tarnybai ne vėliau kaip per 15 darbo dienų nuo pranešimo gavimo dienos. Nacionalinė žemės tarnyba, gavusi parduodamo žemės sklypo naudotojo (naudotojų) sutikimą ar atsisakymą pirkti žemės ūkio paskirties žemės sklypą pirmumo teise,

apie parduodamą žemės ūkio paskirties žemės sklypą, pardavimo sąlygas ir sąlygas, kurioms esant asmenys gali pasinaudoti pirmumo teise įsigyti parduodamą žemės ūkio paskirties žemę, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio sutikimo ar atsisakymo dienos raštu praneša asmenims, kurių nuosavybės teise turimi žemės sklypai ribojasi su parduodamu žemės ūkio paskirties žemės sklypu. Šie asmenys savo sutikimą (sprendimą, kai žemė įsigyjama valstybės vardu) pirkti žemės ūkio paskirties žemės sklypą ar atsisakymą jį pirkti turi pateikti Nacionalinei žemės tarnybai ne vėliau kaip per 15 darbo dienų nuo pranešimo gavimo dienos. Šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodyti asmenys, pageidaujantys pasinaudoti pirmumo teise įsigyti parduodamą žemės ūkio paskirties žemės sklypą, kartu su sutikimu pirkti žemės sklypą pateikia dokumentus, kuriais patvirtinama, kad jie turi registruotą ūkininko ūkį arba jų pajamos iš žemės ūkio veiklos sudaro daugiau kaip 50 procentų.

5. Nacionalinė žemės tarnyba, gavusi rašytinį sutikimą (sprendimą) pirkti žemės ūkio paskirties žemės sklypą ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo termino, per kurį asmenys, pageidaujantys pasinaudoti pirmumo teise pirkti žemės ūkio paskirties žemės sklypą, galėjo pateikti sutikimą jį pirkti, pasibaigimo dienos patikrinusi šiuos asmenis bei nustatčiusi jų atitiktį šio straipsnio 1 dalies 2 ar 3 punkto reikalavimams, išduoda pažymą žemės sklypo pardavėjui, kad šis žemės ūkio paskirties žemės sklypas parduodamas šiame straipsnyje nustatyta tvarka pirmumo teisę turinčiam jį pirkti asmeniui. Kai pirkti parduodamą žemės ūkio paskirties žemės sklypą pirmumo teise pageidauja keli asmenys, Nacionalinė žemės tarnyba raštu informuoja asmenis, pageidavusius įsigyti žemės ūkio paskirties žemės sklypą, apie tai, kad šis žemės sklypas bus parduodamas asmenims pagal šiame įstatyme nustatytą eilę. Kai pirkti parduodamą žemės ūkio paskirties žemės sklypą pirmumo teise pageidauja keli vienodą pirmumo teisę turintys asmenys, pažymoje išvardijami visi vienodą pirmumo teisę turintys asmenys ir žemės savininkas pats nusprendžia, kuriam asmeniui arba asmenims, kai parduodama keliems asmenims bendrosios nuosavybės teise, pasiūlytomis sąlygomis parduoti žemės ūkio paskirties žemės sklypą.

6. Kai turintys pirmumo teisę asmenys atsisako pirkti žemės ūkio paskirties žemės sklypą arba nustatytu laiku nepateikia sutikimo pirkti žemės ūkio paskirties žemės sklypo, Nacionalinė žemės tarnyba ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo termino, per kurį asmenys, pageidaujantys pasinaudoti pirmumo teise pirkti žemės ūkio paskirties žemės sklypą, galėjo pateikti sutikimą jį pirkti, pasibaigimo dienos išduoda pažymą, kad siūlomo parduoti žemės ūkio paskirties žemės sklypo nepageidavo pirkti asmenys, turintys pirmumo teisę jį pirkti pagal šio straipsnio nuostatas, ir žemės sklypo savininkas šį žemės sklypą gali perleisti kitiems asmenims. Kai žemės ūkio paskirties žemės sklypas parduodamas kitiems asmenims už mažesnę kainą ir (ar) kitomis sąlygomis, negu buvo nurodyta pirminiame žemės savininko pranešime, šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka turi būti pateikiamas pakartotinis pranešimas.

7. Žemės ūkio paskirties žemės sklypas parduodamas neatliekant šio straipsnio 3–6 dalyse nustatytų procedūrų, jeigu žemės ūkio paskirties žemės sklypo savininko pasirinktas pirkėjas atitinka šio straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus ir nėra aukštesnės eilės pirmumo teisę turinčių asmenų.

8. Jeigu žemės ūkio paskirties žemės sklypas parduotas pažeidžiant pirmumo teisę jį pirkti, suinteresuotas asmuo per 3 mėnesius nuo sužinojimo dienos arba nuo momento, kai akivaizdžiai galėjo sužinoti apie žemės ūkio paskirties žemės sklypo pardavimą, turi teisę teismo tvarka reikalauti, kad jam būtų perkeltos pirkėjo teisės ir pareigos.

9. Šio straipsnio 5 ir 6 dalyse nurodytos pažymos galioja 1 metus nuo jų išdavimo, bet ne ilgiau iki pasikeis duomenys, pagal kuriuos buvo išduotos šios pažymos, kai šie pasikeitimai gali turėti įtakos pagal šio straipsnio 1 dalį nustatant asmenis, turinčius pirmumo teisę įsigyti privačios žemės ūkio paskirties žemės.

6 straipsnis. Juridinių asmenų atsakomybė už žemės ūkio veiklos žemės sklype nevykdymą

1. Už šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nustatytos pareigos užtikrinti įsigytos žemės ūkio paskirties žemės naudojimą žemės ūkio veiklai nevykdymą juridiniams asmenims skiriama bauda nuo vieno tūkstančio keturių šimtų keturiasdešimt aštuonių iki dviejų tūkstančių aštuonių šimtų devyniasdešimt šešių Eur.

2. Skiriamos baudos dydis nustatomas pagal baudos minimumo ir maksimumo vidurkį, atsižvelgiant į atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes, nurodytas šio straipsnio 4 ar 5 dalyje. Jeigu yra atsakomybę lengvinančių aplinkybių, baudos dydis mažinamas nuo vidurkio iki minimumo, o jeigu yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių, baudos dydis didinamas nuo vidurkio iki maksimumo. Baudos dydžio mažinimas ar didinimas motyvuojamas šio straipsnio 1 dalyje nurodyto pažeidimo (toliau – pažeidimas) bylos nutarime.

3. Skundą dėl priimto nutarimo pažeidimo byloje nagrinėjantis teismas, atsižvelgdamas į padaryto teisės pažeidimo pobūdį, mastą, atsakomybę lengvinančias ir kitas reikšmingas aplinkybes (dėl kurių atitinkama bauda teisės pažeidėjui būtų akivaizdžiai per didelė ir neproporcinga (neadekvati) padarytam teisės pažeidimui ir dėl to neteisinga) ir vadovaudamasis teisingumo ir protingumo principais, turi teisę skirti mažesnę piniginę baudą, negu šiame straipsnyje nustatyta minimali bauda.

4. Atsakomybę už pažeidimą lengvinančios aplinkybės yra šios:

1) pažeidimą padaręs juridinis asmuo padėjo išaiškinti pažeidimą, bendradarbiavo su pažeidimą tiriančia institucija ar pareigūnu tyrimo metu;

2) pažeidimą padaręs juridinis asmuo savo noru užkirto kelią žalingiems pažeidimo padariniams ar pašalino padarytą žalą.

5. Atsakomybę už pažeidimą sunkinančios aplinkybės yra šios:

1) pažeidimą padaręs juridinis asmuo kliudė vykdyti pažeidimo tyrimą;

2) per 3 metų laikotarpį iki pažeidimo padarymo juridinis asmuo yra baustas už to paties pažeidimo padarymą;

3) pažeidimas tęsiasi ilgiau negu 2 metus.

7 straipsnis. Šio įstatymo nustatyto pažeidimo tyrimas ir pažeidimo bylos nagrinėjimas, nutarimų priėmimas ir vykdymas

1. Pažeidimus tiria ir protokolus surašo Nacionalinės žemės tarnybos ar savivaldybių administracijų pareigūnai pagal pažeidimo padarymo vietą. Pažeidimo protokolas surašomas dviem egzemplioriais, dalyvaujant pažeidimo padarymu įtariamo juridinio asmens įgaliotam atstovui. Vienas protokolo egzempliorius nedelsiant įteikiamas juridinio asmens įgaliotam atstovui. Jei juridinio asmens įgaliotas atstovas nedalyvauja surašant pažeidimo protokolą, pažeidimo protokolo egzempliorius ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo protokolo surašymo išsiunčiamas juridiniam asmeniui registruotu laišku Juridinių asmenų registre nurodytu buveinės adresu, išskyrus atvejus, kai juridinis asmuo nurodo kitą korespondencijos įteikimo adresą, arba elektroniniu paštu Juridinių asmenų registre nurodytu elektroninių siuntų pristatymo adresu. Kitas protokolo egzempliorius pateikiamas nagrinėti institucijai, kurios pareigūnas atliko pažeidimo tyrimą ir surašė pažeidimo protokolą. Protokole nurodoma: jo surašymo data ir vieta, protokolą surašiusio asmens pareigos, vardas, pavardė; duomenys apie pažeidimo padarymu įtariamą juridinį asmenį; pažeidimo padarymo vieta, laikas ir esmė; liudytojų, jeigu jų yra, vardai, pavardės, adresai; pažeidimo padarymu įtariamo juridinio asmens įgalioto atstovo pasiaiškinimas; kita informacija, būtina bylai išnagrinėti. Pažeidimo protokolą pasirašo jį surašęs asmuo ir pažeidimo padarymu įtariamo juridinio asmens įgaliotas atstovas, išskyrus atvejus, kai protokolas surašytas pažeidimo padarymu įtariamo juridinio asmens įgaliotam atstovui nedalyvaujant; jeigu yra liudytojų, protokolą taip pat gali pasirašyti ir šie asmenys. Jeigu pažeidimo padarymu įtariamo juridinio asmens įgaliotas atstovas atsisako pasirašyti protokolą, tai įrašoma pažeidimo protokole. Pažeidimo padarymu įtariamo juridinio asmens įgaliotas atstovas turi teisę pateikti prie pažeidimo protokolo pridedamus paaiškinimus ir pastabas dėl protokolo turinio, taip pat išdėstyti savo atsisakymo jį pasirašyti motyvus.

2. Pažeidimo bylą institucijos vardu nagrinėja jos vadovas, vadovo įgalioti asmenys ar kolegialūs organai. Tas pats pareigūnas negali tirti pažeidimo ir priimti nutarimo pažeidimo byloje (nagrinėti pažeidimo bylos).

3. Pažeidimo byla nagrinėjama rašytinio proceso tvarka pagal pažeidimo padarymo vietą, nekviečiant pažeidimo padarymu įtariamo juridinio asmens į bylos nagrinėjimą. Institucija, gavusi pažeidimo protokolą ir kitą bylos medžiagą, pažeidimo padarymu įtariamam juridiniam asmeniui siunčia registruotu laišku Juridinių asmenų registre nurodytu buveinės adresu, išskyrus atvejus, kai juridinis asmuo nurodo kitą korespondencijos įteikimo adresą, arba elektroniniu paštu Juridinių asmenų registre nurodytu elektroninių siuntų pristatymo adresu prašymą pateikti paaiškinimus dėl pažeidimo, jo aplinkybių. Prireikus prašymas pateikti parodymus, eksperto išvadą ar specialisto paaiškinimus pateikiamas ir liudytojams, ekspertams ir specialistams. Šie parodymai, išvada ir paaiškinimai turi būti pateikti per 14 kalendorinių dienų nuo prašymo išsiuntimo dienos. Jeigu bet kuriuo proceso metu pateikiami nauji įrodymai, juridiniam asmeniui suteikiama teisė nedelsiant su jais susipažinti ir pateikti

savo paaiškinimus dėl jų ne trumpiau kaip per 5 darbo dienas, bet ne ilgiau kaip per 10 darbo dienų nuo susipažinimo su pateiktais įrodymais. Tokiu atveju pažeidimo bylos išnagrinėjimo ir nutarimo priėmimo terminas gali būti pratęsimas atitinkamai nuo 5 iki 10 darbo dienų. Paaiškinimų ar parodymų nepateikimas laiku neužkerta kelio nagrinėti pažeidimo bylą.

4. Pažeidimo padarymu įtariamo juridinio asmens reikalavimu bylos nagrinėjimas vyksta žodinio proceso tvarka. Reikalavimas dėl žodinio bylos nagrinėjimo turi būti pateiktas ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas nuo šio straipsnio 3 dalyje nurodyto prašymo išsiuntimo dienos. Pažeidimo padarymu įtariamas juridinis asmuo apie žodinio pažeidimo bylos nagrinėjimo datą, laiką ir vietą ne vėliau kaip prieš 10 kalendorinių dienų informuojamas vienu iš šio straipsnio 3 dalyje nustatytų būdų. Jeigu pažeidimo padarymu įtariamas juridinis asmuo neatvyksta į žodinį bylos nagrinėjimą, nors jam buvo tinkamai pranešta apie posėdžio datą, laiką ir vietą, ir jis nepateikia dokumentų, pateisinančių savo neatvykimą, byla nagrinėjama jam nedalyvaujant rašytinio proceso tvarka. Pažeidimo byla išnagrinėjama per 20 darbo dienų nuo šio straipsnio 3 dalyje nurodyto 14 kalendorinių dienų termino pateikti paaiškinimus pabaigos arba atitinkamai per 25 darbo dienas, bet ne ilgiau kaip per 30 darbo dienų nuo šio straipsnio 3 dalyje įtvirtinto termino pateikti paaiškinimus dėl naujų įrodymų pabaigos.

5. Išnagrinėjus pažeidimo bylą, priimamas vienas iš šių nutarimų:

- 1) skirti šio įstatymo nustatytą baudą;
- 2) nutraukti bylą;
- 3) grąžinti bylą papildomam tyrimui atlikti.

6. Nutarime turi būti nurodyta: nutarimą priėmusio pareigūno pareigos, vardas, pavardė arba kolegialaus organo pavadinimas; bylos nagrinėjimo data; duomenys apie juridinį asmenį, kurio byla nagrinėjama; duomenys apie kitus byloje dalyvaujančius asmenis; bylos nagrinėjimo metu nustatytų aplinkybių išdėstymas ir motyvuotas jų įvertinimas; nurodytas šio įstatymo straipsnis, straipsnio dalis, kurios reikalavimus pažeidė juridinis asmuo; byloje priimtas sprendimas. Be to, nutarime turi būti išspręstas klausimas dėl paimtų dokumentų, taip pat nurodyta nutarimo apskundimo tvarka ir terminas. Nutarimą pažeidimo byloje pasirašo nagrinėjantis bylą pareigūnas arba kolegialaus organo nariai. Nutarimo kopija (nuorašas) per 3 darbo dienas nuo nutarimo priėmimo dienos išsiunčiama registruotu laišku Juridinių asmenų registre nurodytu buveinės adresu, išskyrus atvejus, kai juridinis asmuo nurodo kitą korespondencijos įteikimo adresą, arba elektroniniu paštu Juridinių asmenų registre nurodytu elektroninių siuntų pristatymo adresu juridiniam asmeniui, dėl kurio jis buvo priimtas.

7. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų institucijų nutarimai skirti baudą per 20 darbo dienų nuo nutarimo kopijos (nuorašo) įteikimo dienos gali būti skundžiami administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka. Skundo dėl priimto nutarimo pažeidimo byloje padavimas į teismą sustabdo nutarimo vykdymą.

8. Šio įstatymo nustatyta tvarka paskirtos baudos į valstybės biudžetą turi būti sumokamos ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo nutarimo skirti baudą kopijos (nuorašo) įteikimo juridiniam asmeniui dienos, o jeigu toks nutarimas apskundžiamas ir teismas skundo nepatenkina, – ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo teismo sprendimo kopijos (nuorašo) įteikimo juridiniam asmeniui dienos. Nesumokėtos baudos išieškomos Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2017 m. gegužės 1 d.

2. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras ir Nacionalinė žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktorius iki 2017 m. balandžio 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

3. Parduodamos žemės ūkio paskirties žemės savininkui iki šio įstatymo įsigaliojimo išduotos pažymos apie pirmumo teisę turinčius asmenis, galioja 1 metus nuo jų išdavimo, bet ne ilgiau iki pasikeis duomenys, pagal kuriuos buvo išduotos šios pažymos, kai šie pasikeitimai gali turėti įtakos nustatant asmenis, turinčius pirmumo teisę įsigyti privačios žemės ūkio paskirties žemės.

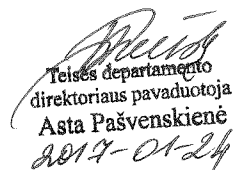
4. Jeigu iki šio įstatymo įsigaliojimo juridinio asmens pažeidimo byla perduota nagrinėjančiam subjektui, procedūros baigiamos iki šio įstatymo įsigaliojimo nustatyta pažeidimo bylos nagrinėjimo, nutarimų priėmimo ir vykdymo tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Žemės ūkio
ministras
Bronius Markauskas

Teisės departamento
direktoriaus pavaduotoja
Asta Pašvenskienė
2017-01-24

ANTI KORUPCINIO VERTINIMO PAŽYMA

Teisės akto projekto pavadinimas: Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas).

Teisės akto projekto tiesioginis rengėjas: Žemės ūkio ministerijos Žemės ir išteklių politikos departamento Žemės teisės skyriaus vyriausioji specialistė Vaida Dumčiūtė, tel. (8 5) 239 1348, el. p. vaida.dumciute@zum.lt.

Antikorupeiniu požiūriu rizikingos teisės akto projekto nuostatos: nėra.

Eil. Nr.	Kriterijus	Pagrindimas (nurodomos konkrečios teisės akto projekto ar kitų teisės aktų nuostatos, pagrindžiančios teigiamą atsakymą, arba pateikiamos antikorupeiniu teisės akto projekto vertinimą atliekančio specialisto pastabos ir pasiūlymai dėl korupcijos rizikos mažinimo)	Teisės akto projekto pakeitimas, mažinantis korupcijos riziką, arba teisės akto projekto tiesioginio rengėjo argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabą	Išvada dėl teisės akto projekto pakeitimų arba argumentų, kodėl neatsižvelgta į pastabą
		<i>pildo teisės akto projekto vertintojas</i>	<i>pildo teisės akto projekto tiesioginis rengėjas</i>	<i>pildo teisės akto projekto vertintojas</i>
1.	Teisės akto projektas nesudaro išskirtinių ar nevienodų sąlygų subjektams, su kuriais susijęs teisės akto įgyvendinimas	Įstatymo projektas nesudaro išskirtinių ar nevienodų sąlygų subjektams.		☐ tenkina ☐ netenkina
2.	Teisės akto projekte nėra spragų ar nuostatų, leidiančių dviprasmiškai aiškinti ir taikyti teisės aktą	Įstatymo projekte nėra spragų ar nuostatų, leidiančių dviprasmiškai aiškinti ir taikyti teisės aktą, priešingai, pakeitimai siūlomi, siekiant tikslinti galiojančias nuostatas, kad neliktų neregamentuotų ar reglamentuojamų ne visai aiškiai nuostatų.		☐ tenkina ☐ netenkina
3.	Teisės akto projekte nustatyta, kad sprendimą dėl teisių suteikimo, apribojimų nustatymo, sankcijų taikymo ir panašiai priimančias subjektas atskirtas nuo šių sprendimų teisėtumą ir įgyvendinimą kontroliuojančio (prižiūrinčio) subjekto	Įstatymo projekte nustatoma, kad tas pats pareigūnas negali tirti pažeidimo ir priimti nutarimo pažeidimo byloje.		☐ tenkina ☐ netenkina
4.	Teisės akto projekte nustatyti subjekto įgaliojimai (teisės) atitinka subjekto atliekamas funkcijas (pareigas)	Pažeidimų tyrimas ir protokolų surašymas siūlomas numatyti tiek savivaldybių administracijų, tiek Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Tarnyba) pareigūnams. Šios funkcijos atitinka tiek žemės ūkio skyrių darbuotojų, dirbančių savivaldybių administracijose, tiek Tarnybos darbuotojų, atliekančių žemės naudojimo kontrolę, funkcijas.		☐ tenkina ☐ netenkina
5.	Teisės akto projekte nustatytas baigtinis sprendimo priėmimo kriterijų (atvejų) sąrašas	Įstatymo projekte nesiūloma nustatyti sprendimų priėmimo procedūros, atitinkamai neaktualios nuostatos dėl baigtinio sprendimų priėmimo kriterijų.		☐ tenkina ☐ netenkina

Eil. Nr.	Kriterijus	Pagrindimas (nurodomos konkrečios teisės akto projekto ar kitų teisės aktų nuostatos, pagrindžiančios teigiamą atsakymą, arba pateikiamos antikorupcinį teisės akto projekto vertinimą atliekančio specialisto pastabos ir pasiūlymai dėl korupcijos rizikos mažinimo)	Teisės akto projekto pakeitimas, mažinantis korupcijos riziką, arba teisės akto projekto tiesioginio rengėjo argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabą	Išvada dėl teisės akto projekto pakeitimų arba argumentų, kodėl neatsižvelgta į pastabą
6.	Teisės akto projekte nustatytas baigtinis sąrašas motyvuotų atvejų, kai priimant sprendimus taikomos išimtys	Išstatymo projekte nesiūloma nustatyti sprendimų priėmimo procedūros, atitinkamai neaktualios nuostatos dėl sprendimų taikymo išimčių.		☐ tenkina ☐ netenkina
7.	Teisės akto projekte nustatyta sprendimų priėmimo, įforminimo tvarka ir priimtų sprendimų viešinimas	Išstatymo projekte nesiūloma nustatyti sprendimų priėmimo procedūros, atitinkamai neaktualios nuostatos dėl sprendimų įforminimo, viešinimo.		☐ tenkina ☐ netenkina
8.	Teisės akto projekte nustatyta sprendimų dėl mažareikšmiškumo priėmimo tvarka	Išstatymo projekte nėra daroma pakeitimų, kurie būtų susiję su sprendimų dėl mažareikšmiškumo priėmimu.		☐ tenkina ☐ netenkina
9.	Jeigu pagal numatomą reguliavimą sprendimus priima kolegialus subjektas, teisės akto projekte nustatyta kolegialaus sprendimus priimančio subjekto: 9.1. konkretus narių skaičius, užtikrinantis kolegialaus sprendimus priimančio subjekto veiklos objektyvumą; 9.2. jeigu narius skiria keli subjektai, proporcinga kiekvieno subjekto skiriamų narių dalis, užtikrinanti tinkamą atstovavimą valstybės interesams ir kolegialaus sprendimus priimančio subjekto veiklos objektyvumą ir skaidrumą; 9.3. narių skyrimo mechanizmas; 9.4. narių rotacija ir kadencijų skaičius ir trukmė; 9.5. veiklos pobūdis laiko atžvilgiu; 9.6. individuali narių atsakomybė	Išstatymo projekte nėra siūloma reglamentuoti kolegialaus subjekto sudarymo tvarkos.		☐ tenkina ☐ netenkina

Eil. Nr.	Kriterijus	Pagrindimas (nurodomos konkrečios teisės akto projekto ar kitų teisės aktų nuostatos, pagrindžiančios teigiamą atsakymą, arba pateikiamos antikorupcinį teisės akto projekto vertinimą atliekančio specialisto pastabos ir pasiūlymai dėl korupcijos rizikos mažinimo)	Teisės akto projekto pakeitimas, mažinantis korupcijos riziką, arba teisės akto projekto tiesioginio rengėjo argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabą	Išvada dėl teisės akto projekto pakeitimų arba argumentų, kodėl neatsižvelgta į pastabą
10.	Teisės akto projekto nuostatomis įgyvendinti numatytos administracinės procedūros yra būtinos, nustatyta išsami jų taikymo tvarka	Įstatymo projektu nesiūlomos nuostatos, kurioms įgyvendinti būtinos administracinės procedūros, todėl įstatymo projekte nėra aptariama tokių procedūrų taikymo tvarka.		☐ tenkina ☐ netenkina
11.	Teisės akto projekte nustatytas baigtinis sąrašas motyvuotų atvejų, kai administracinė procedūra netaikoma	Įstatymo projektas nereglamentuoja administracinių procedūrų nuostatų, todėl neaktualūs ir jų netaikymo atvejai.		☐ tenkina ☐ netenkina
12.	Teisės akto projektas nustato jo nuostatomis įgyvendinti numatytų administracinių procedūrų ir sprendimo priėmimo konkrečius terminus	Įstatymo projektas nereglamentuoja administracinių procedūrų nuostatų, todėl neaktualūs ir jų terminų nustatymas.		☐ tenkina ☐ netenkina
13.	Teisės akto projektas nustato motyvuotas terminų sustabdymo ir pratęsimo galimybes	Įstatymo projekte nėra siūloma nustatyti terminus, todėl nėra aktualios jų stabdymo ar pratęsimo galimybės.		☐ tenkina ☐ netenkina
14.	Teisės akto projektas nustato administracinių procedūrų viešinimo tvarką	Įstatymo projektu nėra siūlomos administracinės procedūros, todėl neaktuali jų viešinimo tvarka.		☐ tenkina ☐ netenkina
15.	Teisės akto projektas nustato kontrolės (priežiūros) procedūrą ir aiškius jos atlikimo kriterijus (atvejus, dažnį, fiksavimą, kontrolės rezultatų viešinimą ir panašiai)	Įstatymo projektu nėra siūloma nustatyti kontrolės procedūrų, todėl nėra aktualūs jų atlikimo kriterijai.		☐ tenkina ☐ netenkina
16.	Teisės akto projekte nustatytos kontrolės (priežiūros) skaidrumo ir objektyvumo užtikrinimo priemonės	Įstatymo projektu nėra siūloma nustatyti kontrolės procedūrų, todėl nėra aktualios jos skaidrumo užtikrinimo priemonės.		☐ tenkina ☐ netenkina

Eil. Nr.	Kriterijus	Pagrindimas (nurodomos konkrečios teisės akto projekto ar kitų teisės aktų nuostatos, pagrindžiančios teigiamą atsakymą, arba pateikiamos antikorupcinį teisės akto projekto vertinimą atliekančio specialisto pastabos ir pasiūlymai dėl korupcijos rizikos mažinimo)	Teisės akto projekto pakeitimas, mažinantis korupcijos riziką, arba teisės akto projekto tiesioginio rengėjo argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabą	Išvada dėl teisės akto projekto pakeitimų arba argumentų, kodėl neatsižvelgta į pastabą
17.	Teisės akto projekte nustatyta subjektų, su kuriais susijęs teisės akto projekto nuostatų įgyvendinimas, atsakomybės rūšis (tarnybinė, administracinė, baudžiamoji ir panašiai)	Įstatymo projektu keičiamo Įstatymo 6 straipsnyje numatyta administracinė atsakomybė už Įstatyme numatytos pareigos užtikrinti įsigytos žemės naudojimą žemės ūkio veiklai nevykdymą.		☐ tenkina, ☐ netenkina
18.	Teisės akto projekte numatytas baigtinis sąrašas kriterijų, pagal kuriuos skiriama nuobauda (sankcija) už teisės akto projekte nustatytų nurodymų nevykdymą, ir nustatyta aiški jos skyrimo procedūra	Įstatymo projektu keičiamo Įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje numatytas pagrindas (kriterijus) taikyti atsakomybę, o Įstatymo 7 straipsnyje aiškiai reglamentuota pažeidimo bylos nagrinėjimo tvarka.		☐ tenkina ☐ netenkina
19.	Kiti svarbūs kriterijai	Nėra.		☐ tenkina ☐ netenkina

Teisės akto projekto tiesioginis rengėjas:

Žemės teisės skyriaus
vyriausioji specialistė
(pareigos)
[Signature]
(parašas)

Vaida Dumčiūtė
(vardas ir pavardė)
2017-01-23
(data)

Teisės akto projekto vertintojas:

[Signature]
(pareigos)
[Signature]
(parašas)

[Signature]
(vardas ir pavardė)
2017-01-27
(data)

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai

2017-01-18 Nr. (1.6.) 2T-45

Kopija

Į 2017-01-11 Nr. 2D-114(12.153)

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL IŠVADOS ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS ĮSIGIJIMO ĮSTATYMO NR. IX-1314 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTUI

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“, 78.1 p. nuostatas, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas), atkreipia dėmesį į šiuos Projektu siūlomo įtvirtinti teisinio reguliavimo galimo tobulinimo aspektus.

Del Projekto numatomo teisinio reguliavimo tikslo, priemonių ir galimų pasekmių:

1. Projekto 1 str. 2 d. siūloma numatyti papildomą išimtį, kad Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymas (toliau – Įstatymas) nebūtų taikomas sudarant žemės konsolidacijos sutartis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo nustatyta tvarka. Siūlytina įvertinti, ar tokiu teisiniu reguliavimu nebus sudarytos sąlygos piktnaudžiauti, išvengiant Įstatyme numatytų didžiausio įsigyjamos žemės ūkio paskirties žemės ribojimų, taip pat išvengiant pareigos tam tikrą laiką užtikrinti žemės naudojimą žemės ūkio veiklai, privatiems asmenims įgyvendinant žemės konsolidacijos projektą ir sudarant žemės konsolidacijos sutartis. Sprendžiant iš Žemės konsolidacijos projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklių, patvirtintų Vyriausybės 2005 m. birželio 27 d. nutarimu Nr. 697 „Dėl Žemės konsolidacijos projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“, 54.8, 76 p. nuostatų, galimas ir toks atvejis, kai būtų konsoliduojami tik privačios žemės sklypai. Be to, Žemės įstatymo 2 str. 9 d. pateikta žemės konsolidacijos sąvoka pernelyg plataus turinio, apibrėžiama kaip žemėtvarkos dalis, kai kompleksiskai pertvarkomos tam tikroje kaimo gyvenamosios vietovės teritorijoje esančių žemės sklypų ribos, šiuos žemės sklypus sujungiant taip, kad būtų suformuotos racionaliai tvarkomos žemės ūkio valdos, pagerinta jų struktūra, sukurta reikiama kaimo infrastruktūra ir įgyvendinti kiti žemės ūkio, kaimo plėtros ir aplinkos apsaugos politikos tikslai ir uždaviniai.

Abejonių kelia ir minėtos išimties pagrindimas Projekto lydimajame medžiagoje, kurioje teigiama, kad žemės konsolidacijos metu vykdomi žemės sklypų ribų pakeitimai įsigijimu nelaikytini, tačiau kartu teikiama priešinga Lietuvos notarų rūmų pozicija, kad žemės konsolidacijos sutartis – iš esmės žemės įsigijimo sandoris, todėl jam galioja Įstatymo nuostatos.

Kartu pastebėtina, kad Projekte išliktų nuostatos dėl konsolidacijos (žr. Projekto 1 str. 1 d. 1 p., kuriame kaip vienas iš Įstatymo tikslų išskiriamas tikslas sudaryti sąlygas žemės konsolidacijai ir Projekto 2 str. 2 d., kurioje išskiriami Projekto 2 str. 1 d. nurodytos pareigos užtikrinti žemės naudojimą žemės ūkio veiklai netaikymo atvejai, įvardijant atvejį, kai Žemės įstatymo nustatyta tvarka pirmumo teise perkami žemės sklypai, priskirti žemės konsolidacijos projekto teritorijai).

2. Taip pat siūlome įvertinti dar vieną teisinio reguliavimo tobulinimo aspektą, siekiant užkirsti kelią galimam piktnaudžiavimui (žr. Projekto 3 str. 2 d. siūlomą įtvirtinti, analogišką galiojančiam, teisinį reguliavimą dėl išimties gyvulininkystės plėtojimo atveju įtvirtinimo). Pagal Projekto 3 str. 2 d. siūlomą nustatyti bendrą taisyklę, asmuo ar susiję asmenys negali įsigyti didesnio kaip 500 ha žemės ūkio paskirties žemės ploto, tačiau šis ribojimas nebūtų taikomas, jeigu žemė įsigijama gyvulininkystei plėtoti ir įsigytos žemės kiekis neviršija hektarų, tenkančių vienam asmens laikomam sutartiniam gyvuliui, skaičiaus (1 sutartinis gyvulys/1ha). Taip pat Projekto 3 str. 2 d. siūloma įtvirtinti nuostatą, kad, jeigu sutartinių gyvulių skaičius sumažėja per paskutiniuosius 3 metus (išskyrus sumažėjimą dėl ne nuo asmens priklausančių aplinkybių) arba asmuo ketina perleisti šią žemę tretiesiems asmenims, valstybė įgyja teisę išpirkti viršijant 500 ha ploto ribą gyvulininkystei plėtoti įsigytą žemės plotą.

Atsižvelgiant į tai, kad, pagal minėtas Projekto nuostatas, atitiktis reikalavimui dėl sutartinių gyvulių skaičiaus išlaikymo būtų vertinama tik 3 metų laikotarpiu (tokią išvadą galima padaryti iš Projekto 3 str. 2 d. formuluotės „sumažėja per paskutiniuosius 3 metus“), nurodytuju laikotarpiu asmuo galėtų perleisti gyvulius ar jų dalį, kad ir praėjus nedideliu laiko tarpui po viršijančio 500 ha žemės ploto įsigijimo (pastebėtina, kad minėtos išimties atveju netgi nesiūlomas reglamentuoti didžiausias galimas įsigyti žemės plotas), taip tam tikrą laikotarpį turėdamas galimybę veiklai vystyti naudoti ženkliai didesnę žemės plotą, nei kiti asmenys, pageidaujantys įsigyti žemės ūkio paskirties žemės. Be to, diskutuotina, ar ne pernelyg dispozytyvus teisinis reguliavimas siūlomas įtvirtinti Projekto 3 str. 2 d. ir tuo aspektu, kad valstybei nėra įtvirtinama pareiga išpirkti 500 ha viršijančią plotą, tačiau numatyta, kad valstybė tik įgyja teisę išpirkti tokį plotą (t. y. nesant įvardytų valstybės pasinaudojimo tokia teise kriterijų, jos įgyvendinimas paliekamas atsakingų valstybės institucijų diskrecijai). Vadinasi, galima situacija, kai viršijantis plotas apskritai nebus išpirktas ir asmuo toliau naudosis ženkliai didesniu plotu, turėdamas neabejotiną pranašumą, lyginant su kitais subjektais, vykdydamas žemės ūkio veiklą. Kita vertus, minėtos išimties gyvulininkystės plėtojimo atveju įtvirtinimo priežastys turėtų būti visapusiškai atskleistos ir Projekto lydimajame medžiagoje.

Pažymėtina, kad nurodyti aspektai nėra atspindėti kartu su Projektu pateiktoje antikorupcinio vertinimo pažymoje.

3. Projekto 3 str. 8 d. nuostatoje galima įžvelgti tam tikrą prieštaravimą – pradžioje pasakoma, kad ribojimai dėl didžiausio leistino įsigyti žemės ploto netaikomi, bet nuostatos pabaigoje visgi nurodoma, kad plotas neturi tapti didesnis už Projekto 3 str. 2 d. nurodytąjį

maksimalų plotą. Siūlytina aiškiau formuluoti elgesio taisyklę, įvardijant susijusių asmenų teisę disponuoti jau turima žemės ūkio paskirties žeme ir apibrėžiant šios teisės įgyvendinimo sąlygas. Kartu siūlome Projekto aiškinamajame rašte atskleisti tokios teisės teisinio reguliavimo poreikį, siekiamos išspręsti problemos susiformavimo prielaidas.

4. Projekto 2 str. iš esmės keičiamas esamas teisinis reguliavimas – atsisakoma visu kvalifikacinių reikalavimų asmeniui, siekiančiam įsigyti žemės ūkio paskirties žemę, tačiau neišlaikomas teisinio reguliavimo nuoseklumas, nes atitinkamų reikalavimų neatsisakoma Projekto 5 str. 1 d. 2 ir 3 p., t. y. siūlomi palikti tam tikri kvalifikaciniai reikalavimai asmenims, siekiantiems pasinaudoti pirmumo teise įsigyti privačią žemės ūkio paskirties žemę (fiziniais asmenims – būti įregistravusiam ūkininko ūkį, juridiniams asmenims – jų pajamos iš žemės ūkio veiklos turėtų sudaryti 50 proc. visų gautų pajamų). Be to, siūlytina atsisakyti iš dalies nekorektiškos asmenų lygybės principo kontekste Projekto aiškinamojo rašto 4 skyriaus nuostatos, kad minėtu teisiniu reguliavimu būtų sudaromos sąlygos lietuviams lengviau įsigyti žemės ūkio paskirties žemės.

Nėra apibrėžta, kuriuo momentu asmuo turėtų būti įregistravęs ūkininko ūkį – ar, pavyzdžiui, Projekto 5 str. 1 d. 2 p. nurodytuoju naudojimosi žeme vienerių metų laikotarpiui, ar galėtų įregistruoti ir prieš pat sudarant žemės įsigijimo sandorį.

Be to, minėtu teisiniu reguliavimu būtų išskiriama tik viena žemės ūkio veiklos subjektų grupė – įregistravę ūkininko ūkį asmenys. Pastebėtina, kad, vadovaujantis Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 2 str. 23 d., žemės ūkio veiklos subjektas apibrėžiamas kaip žemės ūkio veikla arba žemės ūkio ir alternatyviaja veikla užsiimantis fizinis ar juridinis asmuo arba fizinių ar juridinių asmenų grupė, taip pat Lietuvoje registruotas užsienio juridinio asmens filialas, kurių žemės ūkio valda yra įregistruota Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre.

5. Pagal Projekto 7 str. 1 d. pažeidimą pradeda tirti ir protokolą surašo institucijos, kurioje gautas skundas arba informacija apie pažeidimą, pareigūnai, o pagal Projekto 7 str. 2 d. pažeidimo bylą nagrinėja institucija, kurios pareigūnas atliko pažeidimo tyrimą ir surašė pažeidimo protokolą. Pastebėtina, kad Projekte nėra apibrėžtas šių nuostatų santykis su Projekto 7 str. 3 d. nuostata, jog pažeidimo byla nagrinėjama pagal pažeidimo padarymo vietą. Kartu svarstytina, ar Projekte neturėtų būti reglamentuojamas ir informacijos apie pažeidimo padarymą/pažeidimo protokolo perdavimo/persuntimo aspektas (pavyzdžiui, jeigu asmuo apie pažeidimą praneštų kitai savivaldybei, nei ta, kurioje, vadovaujantis Projekto 7 str. 3 d., turėtų būti nagrinėjama pažeidimo byla).

6. Projekto 7 str. 1 d. nėra apibrėžta, kokiais atvejais pažeidimo protokolas galėtų būti surašomas juridinio asmens įgaliotam atstovui nedalyvaujant. Šioje dalyje nurodytiną terminą, per kurį pažeidimo protokolas išsiunčiamas registruotu laišku.

7. Projekto 7 str. 3 d. nėra apibrėžta, kiek kartų bylos išnagrinėjimo ir nutarimo priėmimo terminas gali būti pratęsiamas 5 darbo dienoms. Atsižvelgiant į pastarąją nuostatą dėl pratęsimo, tikslintina ir Projekto 7 str. 4 d. nuostata, jog byla išnagrinėjama per 20 darbo dienų.

Dėl Projekto teisės technikos ir kitų svarbių aspektų:

1. Projekto 2 str. pavadinime siūlytina vietoj „įsipareigojimas“ įrašyti „įpareigojimas“. Projekto 5 str. 3 d. nurodytiną pilnas Nacionalinės žemės tarnybos pavadinimas, kartu vėliau galimas ir trumpinio nurodymas.

2. Atsižvelgiant į naujas Projekto 5 str. 9 d. nuostatas, jog pažymos galioja 1 metus nuo jų išdavimo, atitinkamai Projekto baigiamosiose nuostatose reikėtų reglamentuoti ir iki Projekto įsigaliojimo išduotų pažymų galiojimo terminą.

3. Projekto 6 str. 2 d., 7 str. 4 ir 7 d. atsisakytina perteklinių žodžių „įstatymo 6“ ir „įstatymo 7“ (šiuo aspektu peržiūrėtini ir kiti Projekto straipsniai).

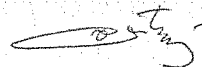
4. Projekto 7 str. 3 d. trečiajame sakinyje minimi „parodymai“, „išvada“ ir „paaiškinimai“, o ketvirtajame sakinyje tik „paaiškinimai“ ir „parodymai“. Projekto 7 str. 1 d. tikslintina formuluotė „dalyvaujant pažeidimo padarymu įtariamam juridinio asmens įgaliotam atstovui“, kadangi galima suprasti, kad įtariamasis yra pats įgaliotas atstovas.

5. Projekto 7 str. 6 d. nurodoma nutarimo kopijos (nuorašo) įteikimo juridiniam asmeniui tvarka suderintina su nurodytąja Projekto 7 str. 3 d., kurioje reglamentuojamas bylos medžiagos įteikimas. Projekto 7 str. 4 d. vartojama formuluotė „informuojamas vienu iš šio įstatymo 7 straipsnio 3 dalyje nurodytų būdų“ tikslintina, kadangi Projekto 7 str. 3 d. kaip būdas iš esmės nurodomas tik vienas – įteikimas registruotu laišku. Neaišku, kokia tvarka turėtų būti siunčiama bylos medžiaga, įgyvendinant 7 str. 3 d. nurodytą elgesio taisyklę, išreikštą formuluote „išskyrus atvejus, <...> kai pranešimas išsiųstas Juridinių asmenų registre nurodytu elektroninių siuntų pristatymo adresu“.

6. Projekto lydimojoje medžiagoje atskleistinas formuluotės „<...> kopija (nuorašas)“ (žr., pavyzdžiui, Projekto 7 str. 6 d.) įtvirtinimo poreikis.

7. Projekto 2 str. „Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas“ 1 ir 2 d. suderintinos datos.

Teisingumo ministrė

Milda Vainiutė

LIETUVOS ŪKININKŲ SĄJUNGA

LR Vyriausybė
Ministrui Pirmininkui S. Skverneliui

2017-01-19 Nr. 17-01/009

DĖL LR ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS ĮSIGIJIMO ĮSTATYMO NR. IX-1314 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos ūkininkų sąjunga (toliau – LŪS) susipažino su TAPIS sistemoje paskelbtu įstatymo projektu „Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pakeitimo įstatymo projekto“ (toliau – įstatymo keitimo projektas), kuris yra parengtas ir teikiamas LR Seimui svarstyti ypatingos skubos tvarka, siekiant nutraukti 2015 m. kovo 26 d. Europos Komisijos pradėtą Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūrą Nr. 2015/2021 dėl šiuo metu galiojančių nuostatų, nustatančių profesinių įgūdžių ir kompetencijos reikalavimus privačios žemės ūkio paskirties įgijėjams, nesuderinamumo su Europos Sąjungos įsisteigimo laisvės ir laisvo kapitalo judėjimo principais.

Š.m. sausio 13 d. LŪS prezidiumo narių posėdyje šį klausimą svarstėme skubos tvarka ir išreiškėme savo nepritarimą siūlomam įstatymo keitimo projektui, apie tai raštu informuodami Žemės ūkio ministeriją, Seimo kaimo reikalų komitetą. Po vakar dienos įvykusio Lietuvos Respublikos Vyriausybės posėdžio norime nepritarimo argumentus pateikti ir Jums.

Mūsų organizacija aptarė siūlomus Žemės ūkio ministerijos palengvinimus, tačiau, įvertinus esamą Lietuvos žemės įsigijimo situaciją, laikosi nuomonės, kad siūlomi palengvinimai nėra palankūs Lietuvos žemės ūkiui. Siūlomi pakeitimai iš tiesų būtų palankesni verslui, tačiau ūkininkaujantiems, kurių pagrindinis darbo instrumentas yra žemė, jie atneštų daugiau žalos. Beveik 30 proc. mūsų šalies gyventojų gauna pajamas iš žemės ūkio veiklos ir kaime gyvenančių žmonių pagrindinis pragyvenimo šaltinis yra tik žemės ūkis. Be to, mūsų žiniomis žemės įsigijimas senosiose Europos Sąjungos šalyje yra dar griežtesnis ir sudėtingesnis, o mūsų žemdirbiai ir taip gauna gerokai mažesnes išmokas. Pabrėžiame, kad dabar galiojančio įstatymo vienas iš pagrindinių tikslų buvo - stabdyti spekuliacijos žeme reiškinį. Sutinkame, kad įstatyme yra taisytinų spragų, kuriomis pasinaudojus įstatymo numatyti žemės įsigijimo saugikliai nepasiekia svarbiausių tikslų.

Todėl siūlome nepasiduoti Europos Komisijos daromam spaudimui ir siekti išlaikyti šiuo metu galiojančią žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymą, įvedant pataisymus saugikliams, kurie iš tikrųjų šiandien dienai yra lengvai apeinami ir jais piktybiškai naudojasi, pavyzdžiui:

1. Visi žemės įsigijimo sandoriai turi būti įtvirtinami tik vykdant atsiskaitymus už įsigytą žemę tik per kredito institucijas, t.y. atsisakyti atsiskaitymo grynaisiais pinigais.
2. Žemės dovanojimas turi būti įtvirtinamas tik artimiems giminaičiams, kad dovanojimo būdu nebūtų toliau piknaudžiaujama per dovanojamus sklypus, tampant sklypų bendrasavininkais.
3. Jeigu įsigijęs maksimalų 500 ha žemės kiekį asmuo nusprendžia jį padovanoti kitam asmeniui, toks asmuo nebeturi daugiau teisės įsigyti nuosavybės teise žemės. Jeigu asmuo nusprendžia tik dalį žemės padovanoti, tai maksimalus įsigyjamų nuosavybės teise žemės skaičius tokiam asmeniui vis tiek lieka 500 ha, įskaičiuojant ir dovanotą žemę.

Prašome atsižvelgti į mūsų pateiktą nuomonę ir teikiamus pasiūlymus bei nedaryti skubių keitimų, kurie dar labiau apsunkintų Lietuvos ūkininkų dabartinę situaciją.

Pirmininkas

Jonas Talmantas

Eglė Mačytė, tel. 8-37 225 301, el.p. lus@lus.lt

Lietuvos grūdų
augintojų asociacija

LR MINISTRUI PIRMININKUI
SAULIUI SKVERNELIUI
LR ŽEMĖS ŪKIO MINISTRUI
BRONIUI MARKAUSKUI

2017 01 24

**DĖL LR ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS ĮSIGIJIMO
ISTATYMO NR. IX-1314 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

Lietuvos grūdų augintojų asociacijos (LGAA) nuomone 2014 metais priimtas LR žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymas nors ir nėra tobulas, tačiau teigiamai paveikė žemės ūkio paskirties žemės rinką, žemėnaudą, užkirto kelią plataus masto spekuliacijoms žemė, iš dalies apribojo galimybes Lietuvos ir užsienio finansinėms-verslo grupėms įsigyti žemės ūkio paskirties žemę.

Asociacija nemano, kad reiktų skubotai daryti esminius įstatymo pakeitimus, kurie įgalintų žemės ūkio paskirties žemę įsigyti ir žemės ūkiu neužsimantiems fiziniams bei juridiniams asmenims.

Norime atkreipti dėmesį, kad kol kas nėra visiškai užtikrinamos Įstatymo 1 straipsnio 3 dalies nuostatos, nes mūsų nariai nuolat praneša, kad galimai susiję juridiniai asmenys įsigyja vis naujus ir naujus žemės plotus, nors viešai deklaruoja, kad valdo ne vieną tūkstantį hektarų.

Dar kartą norime išsakyti LGAA narių nuostatą, kad kai kurios Įstatymo nuostatos grūdų augintojų atžvilgiu yra diskriminacinės. Gyvulius auginantys ūkiai gali nuosavybės teise turėti ir daugiau nei 500 ha, tuo tarpu augalininkystė besiverčiantiems ūkiams nustatyta 500 ha riba.

Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta, keičiant įstatymą prašome užtikrinti, kad 1 straipsnio 3 dalies nuostatos būtų įgyvendinamos ir sudaryti vienodos konkurencinės sąlygos tiek gyvulininkystės tiek augalininkės ūkiams.

Tarybos pirmininkas,
Aušrys Macijauskas

**EUROPOS TEISĖS DEPARTAMENTAS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS**

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 23-7A, LT-01402 Vilnius, tel. 8 706 63 687, faks. 8 706 63 679,
el. p. etd@etd.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188600362

Lietuvos Respublikos
žemės ūkio ministerijai

2015-04-13 Nr. NR-281

I 2015-04-01 Nr. 2D-1518(12.153)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS ĮSIGIJIMO ĮSTATYMO NR. IX-1314 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO ATITIKTIES EUROPOS SĄJUNGOS TEISEI

Išnagrinėję Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 2015 m. balandžio 1 d. raštu Nr. 2D-1518(12.153) pateiktą Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas) pirmiausia norėtume pažymėti, kad Europos Komisija dėl apribojimų, taikomų žemės ūkio paskirties žemės įsigijimui Lietuvoje, nesuderinamumo su ES teise pradėjo pažeidimo procedūrą Nr. 2015/2021 (2015 m. kovo 26 d. Europos Komisijos raštas). Komisija laikosi nuomonės, kad kai kuriais nustatytais apribojimais gali būti ribojamas laisvas kapitalo judėjimas ir įsisteigimo laisvė. Atsižvelgdami į tai, palaikome idėją Projektu sušvelninti apribojimus.

Pažymėtina, kad Komisija taip pat, kaip ir Projekto rengėjai, atkreipė dėmesį į tai, kad nėra proporcinga nustatyti apribojimus, kad žemės ūkio paskirties žemės galėtų įsigyti **tik reikiamų įgūdžių** turintys ūkininkai (Projekto 2 straipsnio 1 dalies 1 punkto pakeitimas). Be to, Komisija savo rašte nurodė, kad turėtų būti apsvaistyta galimybė taikyti kitas priemones nei visuotinis draudimas ūkininko statuso (neregistravusio ūkininko ūkio) neturintiems asmenims įsigyti žemės, kuriomis būtų daromas mažesnis ribojamasis poveikis. Buvo kritikuota ir nuostata, kuri įtvirtina, kad juridinio asmens pajamos iš žemės ūkio veiklos sudaro daugiau kaip 50 proc. visų gautų pajamų. Atsižvelgdami į tai, siūlome Projekto rengėjams įvertinti Komisijos pastabas ir prireikus papildyti Projektą.

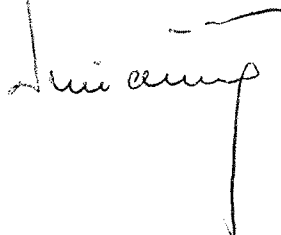
Atkreiptinas dėmesys į tai, kad bet koku atveju ribojamosios priemonės (ir jų išimtys) turi atitikti proporcingumo principą, reikalaujantį, jog priemonės, kurių imamasi, būtų tinkamos įgyvendinti siekiamą tikslą ir neviršyti to, kad būtina jį pasiekti¹. Atsižvelgiant į Įstatymo 1 straipsnio 1 dalyje nustatytus žemės ūkio paskirties žemės naudojimo tikslus („<...> racionaliai, skatinant žemės ūkio veiklą ir konkurencingą žemės ūkį <...>“) iškyla klausimas, ar iš tikrųjų Projekto 2 straipsnio 5 dalyje 8 ir 9 punktuose nurodytos išimtys nustatytiems reikalavimams ir leidimui yra tinkamai pagrįstos. Pažymėtina, kad pagal šias išimtis tikėtina, kad į Įstatymo reguliavimo sritį nepateks dideli žemės plotai, kuriems nebus taikomos ribojamosios priemonės.

¹ 2006 m. rugsėjo 28 d. Sprendimo Komisija prieš Nyderlandus, sujungtos bylos C-282/04 ir C-283/04, 33 punktas.

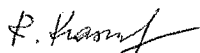

Projekto aiškinamajame rašte tik nurodyta, kad taip bus ženkliai pagerintos verslo sąlygos, tačiau niekaip nepagrįsta, kad tai yra didesnis viešasis interesas negu Įstatymu nustatytas tikslas – racionaliai naudoti žemės ūkio paskirties žemę.

Generalinis direktorius

Deividas Kriaučiūnas

Rūta Krasuckaitė, tel. 8 706 63 692, el. p. ruta.krasuckaite@etd.lt

2015-04-10

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS ĮSIGIJIMO ĮSTATYMO
NR. IX-1314 PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP NR. 15-389-2-I(5); TAIS NR. 17-202) (toliau – Įstatymo projektas)**

2017-01-16 Nr. NV-183

Vilnius

Įvertinę Įstatymo projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus.

1. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte turi būti detaliai pagrįsti Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio pakeitimai (atsisakymas visų reikalavimų fiziniams ir juridiniams asmenims, siekiantiems įgyti žemės ūkio paskirties žemės, kodėl atsisakoma reikalavimo deklaruoti pašėlius ar įsiregistruoti ūkininko ūkį ir kt.).

2. Siekiant mažinti Vyriausybės priimtų nutarimų skaičių, Įstatymo 3 straipsnio 7 dalyje, 5 straipsnio 2 dalyje nurodytiną konkretų subjektą, įgaliotas nustatyti Žemės ūkio paskirties žemės pirkėjo deklaracijos formą, pildymo ir pateikimo taisykles.

3. Įstatymo projekto 5 straipsnyje vietoje žodžių „Nacionalinė žemės tarnyba“ įrašytini žodžiai „Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos“.

4. Atkreipiame dėmesį į tai, kad kai nustatomas ūkio subjektams palankesnis teisinis reguliavimas, Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalies reikalavimas, kad teisės aktai įsigaliojūt gegužės 1 dieną arba lapkričio 1 dieną netaikomas. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projektu nustatomas palankesnis teisinis reguliavimas, tikslintinas Įstatymo projekto 2 straipsnis, numatant teisės akto įsigaliojimą nuo jo priėmimo momento. Kartu nustatytinos nuostatos dėl naujo reglamentavimo, nustatančio naują ūkio subjektų veiklos reguliavimą, Įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punkto ir 3 punkto įsigaliojimo gegužės 1 dieną. Atitinkamai Įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punkto nuostatos, manome, turi įsigalioti gegužės 1 d., o įgyvendinantys teisės aktai priimti iki vasario 1 dienos. Šiuo aspektu tikslintinas Įstatymo projekto 2 straipsnis, reglamentuojantis Įstatymo įsigaliojimą ir įgyvendinimą.

Teisės taikymo skyriaus vedėjas

Dainius Petravičius

Roberta Emilija Miliutienė, tel. 8 706 63761, el. p. roberta.miliutiene@lr.lt

Išrašas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ PASITARIMO PROTOKOLAS

2017 m. sausio 18 d. Nr. 2

4. Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pakeitimo įstatymo projekto (TAP-16-108(4) (15-3497(7))

Šį klausimą svarstyti Vyriausybės posėdyje, Žemės ūkio ministerijai įvertinus Teisingumo ministerijos ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabas.

Ministras Pirmininkas

Saulius Skvernelis